

Täysistunto

Keskiviikko 13.11.2024 klo 14.00—22.00

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 127/2024 vp

Valiokunnan mietintö StVM 17/2024 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 17/2024 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Valiokunnan puheenjohtaja taitaa esitellä meille mietinnön. Edustaja Kiuru, Krista, olkaapa hyvä.

Keskustelu

18.19 **Krista Kiuru sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään käsitellään illalla hallituksen esitystä hoitajamitoituksesta, ja tämä koskee siis henkilöstömitoitusta, joka ilmaistaan ympärivuorokautista hoivaa koskien. Suuri tavoite yhteiskunnassa on ollut vanhuspalvelulakiin tehdyn lisäyksen vuoksi se, että tavoitellaan tuota 0,7 työntekijän henkilöstömitoitusta asiakasta kohti iäkkäiden henkilöiden tehostetun palveluasumisen ja pitkäaikaisen laitoshoidon toimintayksiköissä. Siitä on sitten jouduttu luopumaan hallitusohjelmassa kirjattujen seikkojen vuoksi ensin niin, että tosiasiassa toteutettiin muutos 0,65 mitoituksen jäämisestä voimaan vanhuspalvelulakiin, ja tuo muutos on 30.11.2023 tehty. Nyt ikäväksemme on todettava, että myös kehysriihen ratkaisussa tähän samaan päädyttiin niin, että keväällä 2024 iäkkäiden ympärivuorokautisen hoidon toimintayksiköissä päädyttiin siihen, että vähimmäishenkilöstömitoitus olisi vuoden 2025 alusta lähtien 0,6 työntekijää asiakasta kohti.

Perustuslakivaliokunta on tätä ensinnäkin arvioinut ja katsonut, että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Perustuslakivaliokunta on painottanut kuitenkin valvonnan ja seurannan merkitystä sekä sitä, että valtioneuvoston on tarvittaessa ryhdyttävä tarvittaviin korjaustoimiin.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää esityksen tavoitteita perusteltuina ja kannattaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina. Tässä on syitä, jonka vuoksi valiokunta on katsonut, että ympärivuorokautisen hoidon vähimmäishenkilöstömitoitusta keventämällä voidaan parantaa osaltaan palveluiden saatavuutta ja kohdistaa vapautuvaa työvoimapa-nosta myöskin muuhun vanhuksiin liittyvään palveluun ja myöskin ympärivuorokautisen palveluasumisen lisäämiseen, mutta samalla on myöskin haasteita. Itse hallituksen esityksessä on näitä haasteita tarkemmin kuvattu, ja sen takia tuo alkuun ajateltu julkisen talouden sopeutus ei toteudukaan tässä hallituksen esityksessä niin suurena kuin alun perin ajateltiin. Näin ollen valiokuntakin näistä syistä päätyy siihen, että vaikka esityksen tavoittei-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

ta pidetään perusteltuina ja kannatetaan lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina, niin kuitenkin valiokunta päätyy tekemään tässä ehdotuksessa ihan historiallisen muutoksen nimenomaan pykälätasolla, ja siitä kerron kohta lisää.

Ensinnäkin siis on todettava, että hallituksen esityksessä lähdetäänkin nyt siitä, että vuodesta 2025 lähtien hyvinvointialueiden nykyisestä rahoituksesta vähennettäisiin keväällä 2024 kehysriihessä tehdyn päätöksen mukaisesti säästötavoitteena 45 miljoonaa euroa, joka jakautuisi hyvinvointialueille hyvinvointialueiden rahoitusjärjestelmän periaatteiden mukaisesti vanhustenhuollon tarvekertoimen perusteella. Koska 0,7:n henkilöstömitoitus ei tule voimaan vuoden 2028 alussa, mitoituksen nostoon 0,65:stä 0,7:ään julkisen talouden suunnitelmassa oleva vuosille 2025—2028 varattu rahoituslisäys, tuo 89 miljoonaa euroa, jätetään antamatta hyvinvointialueille.

Hallitus itse korostaa omassa esityksessään, että hyvinvointialueiden rahoituksesta vähennettävä osuus ei edellytä hallituksen esityksen perusteluiden mukaan kaikkien yksiköiden mitoitusten alentamista, vaan ainoastaan niiden yksiköiden mitoitusten keventämistä, joissa asiakkaiden hoidon ja huolenpidon tarpeet mahdollistaisivat sen. Tämä tarkoittaisi siis noin kolmasosaa kaikkien iäkkäiden ympärivuorokautisen hoidon toimintayksiköistä. Valiokunta pitääkin tarkoituksenmukaisena sitä, ettei hyvinvointialueiden rahoituksesta vähennettävä osuus edellytä kaikkien yksiköiden mitoitusten alentamista, vaan mitoituksen alentaminen kohdistuu nimenomaan kolmasosaan kaikista iäkkäiden ympärivuorokautisen hoidon toimintayksiköistä. Valiokunta pitää tärkeänä, että hyvinvointialueiden rahoituksen riittävyttä vanhuspalveluiden toteuttamiseen seurataan ja valtioneuvosto ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin riittävän rahoituksen turvaamiseksi.

Arvoisa puhemies! Asiantuntijakuulemisissa on esitetty myöskin monenlaisia huolia tästä hyvinvointialueiden rahoituksen leikkaamisesta jo vuonna 2025, joka lisää tietenkin hyvinvointialueiden riskejä talouden tasapainottamiseen, sillä rahoituksen vähentäminen edellyttää suhteellisen nopeita henkilöstömäärän sopeuttamistoimia hyvinvointialueiden omassa tuotannossa sekä ostopalvelusopimusten nopeaa sopeuttamista uuden mitoituksen mukaisiksi. Tähän liittyen onkin esitetty myöskin huolia riittävästä siirtymäajasta. Lisäksi osa asiantuntijakuulemisissa kuulluista tahoista katsoi, että henkilöstömitoitusta laskettaessa hyvinvointialueiden rahoitus olisi tarkoituksenmukaista säilyttää ennallaan, jotta vapautuvat henkilöstö- ja muut resurssit voitaisiin siirtää ympärivuorokautisen hoivan tarvetta vähentäviin varhaisempiin palveluihin.

Arvoisa puhemies! Esityksessä on siis nyt kysymys vain vähimmäismitoituksesta. Vanhuspalvelulain 20 §:n 1 momentti edellyttää jo yksistään sitä, että asiakkaiden palvelutarpeen vaatiessa mitoituksen on oltava korkeampi. Vähimmäishenkilöstömitoitusta koskevan säännöksen muutoksella ei myöskään sitten muuteta näitä sisältöä, laatua tai turvallisuutta esittäviä vaatimuksia.

Useat valiokunnan kuulemat tahot pitivät hallituksen esitystä kannatettavana tai ainakin toteuttamiskelpoisena, kunhan ympärivuorokautisen hoivan henkilöstömitoitus asetetaan vähimmäismitoitusta korkeammaksi silloin, kun se on asiakasrakenteen vuoksi tarpeen. Koska ympärivuorokautiseen hoivaan siirtyvät asiakkaat ovat tänä päivänä entistä huonokuntoisempia, on henkilöstön mitoitustarvekin asiantuntijakuulemisissa esitettyjen arvioiden mukaan usein korkeampi kuin tuo vähimmäismitoitus 0,6. Henkilöstön tarvetta lisäävät myöskin asiakkaiden erityistarpeet, akuutit tilanteet ja tietenkin myöskin yksikön rakenteelliset seikat.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

Useat valiokunnan kuulemat tahot toivat esille huolen myös siitä, että ehdotettu vähimmäismitoitus uhkaa muodostua käytännössä tosiasiaassa enimmäismitoitukseksi riippumatta asiakkaiden palvelutarpeesta. Valiokunnan tietoon tuotiin myös, että useat hyvinvointialueet ovat jo alkaneet kilpailuttaa ikääntyvien ympärivuorokautisen hoivan ostopalveluja edellyttäen 0,6:n mitoitusta. Apulaisoikeusasiamies Sakslinin esittämän arvion mukaan henkilöstömitoituksen alentamisen vuoksi käytännössä tulee olemaan suuri riski sille, että perustuslain mukaiset oikeudet eivät toteudu, jos yksiköt alentavat mitoitusta vähimmäistasolle.

Arvoisa puhemies! On vielä tärkeää todeta, että valiokunta korostaa nyt todella painokkaasti, että henkilöstön vähimmäismitoituksen muutoksesta huolimatta jokaisen — joka ainoan — ympärivuorokautisen hoivan yksikön mitoituksessa on aina otettava huomioon asukkaiden yksilölliset palvelutarpeet, palveluiden laatu ja asiakasturvallisuus. Vanhuspalvelulain mukaista vähimmäismitoitusta ei ole tarkoitettu sovellettavaksi kategorisesti, vaan lain mukaan palvelutarve edellyttää sitä, että yksittäisestä asiakkaasta ja hänen tarpeistaan huolehditaan. Siis toisin sanoen henkilöstömitoituksen minimistä ei saa tulla käytännössä maksimia. Valiokunta myöskin painottaa, että edellä todetun perusteella hyvinvointialueiden ostopalvelusopimuksia ei voida laatia siten, että hoivan hinnoittelu perustuu säännönmukaisesti vähimmäismitoitukseen. Tämä on kovaa tekstiä valiokunnalta, ja haluan sen tässä sanoa.

Edellä esitettyyn liittyen valiokunta myös toteaa, että selvyyden vuoksi ensimmäisen lakiesityksen 20 §:n 2 momenttia tarkennetaan lisäämällä momentin toiseksi virkkeeksi säännös siitä, että henkilöstömitoituksen osalta on aina huolehdittava, mitä 20 §:n 1 momentissa säädetään iäkkäiden henkilöiden toimintakyvyn edellyttämästä palvelutarpeesta ja laadukkaiden palveluiden turvaamisesta — todella historiallinen tapa valiokunnalta todeta, että tästä tarpeesta on huolehdittava.

Lisäksi valiokunta toteaa, että saadun selvityksen mukaan sosiaali- ja terveysministeriö on suunnitellut ja toteuttanutkin jo useita lain toimeenpanoa koskevia toimia, mutta valiokunta pitää edelleen todennettuja toimenpiteitä tärkeänä tehtäviksi ja painottaa myöskin sekä ministeriön, Valviran että aluehallintovirastojen ennakollisen ohjauksen merkitystä lainmuutoksen toimeenpanossa. Valiokunta edellyttää, että mainitut viranomaiset ohjaavat hyvinvointialueita ja muita palveluntuottajia huomioimaan lainmuutosta toimeenpannessaan sen, että ympärivuorokautisen hoivan yksiköiden henkilöstömitoituksen on vastattava asukkaiden yksilöllisiä palvelutarpeita eikä säädetystä vähimmäismitoituksesta saa muodostua käytännössä enimmäismitoitusta.

Vielä valiokunta toteaa, että hallituksen esityksessäkin todetaan, että hyvinvointialueiden rahoituksesta vähennettävä osuus ei edellytä kaikkien yksiköiden mitoituksen alentamista, vaan riittää, että mitoitusta kevennetään osassa yksiköistä. Tämä tarkoittaa noin kolmannesta kaikista iäkkäiden ympärivuorokautisen hoivan toimintayksiköistä.

Valiokunnan puheenjohtajana on ilo vielä todeta, että teimme tiukan lausuman, jossa tämä sama seurannan ja ohjauksen merkitys todetaan. Tähän valiokunnan mietintöön sisältyy myöskin vastalauseita. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi varapuheenjohtaja Laiho.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

18.30 **Mia Laiho kok:** Arvoisa rouva puhemies! Meillä on käsittelyssä täällä hallituksen esitys ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetusta laista siten, että henkilöstömitoituksen on oltava vähintään 0,6 työntekijää asiakasta kohden.

Tämän lakiesityksen taustathan ovat siinä, että edellinen hallitus lupasi 0,7-mitoituksen, ja säätikin sen niin, että se olisi tullut voimaan huhtikuussa 2023, mutta joutui lykkäämään sitä, kun hoitajia ei ollut. Me kokoomuksessa varoitimme jo silloin, että esitys tulisi heikentämään kotihoidon tilannetta, ja näin juuri kävi. Kotihoidon käynnit ovat vähentyneet, vaikka palvelutarve on kasvanut ikääntyneiden määrän noustessa.

Henkilöstömitoituksen laskeminen on perusteltua sekä henkilöstön saatavuuden näkökulmasta että vanhuspalvelujen henkilöstön turvaamiseksi koko vanhuspalveluissa ja myös turvaamaan muuten meidän hyvinvointipalvelut meidän yhteiskunnassa, myös seuraaville sukupolville.

Suomen julkisen talouden tila on heikentynyt, ja ilman, että me tehdään toimia myös sillä osin, me emme pysty yhteiskunnan toimintoja turvaamaan, joten me tarvitaan myös tämä toimi. Eli tämä on osaltaan säästötoimi, mutta suurempi merkitys tällä on nimenomaan siinä, että me pystytään hoiva ja hoito turvaamaan myös muille vanhuksille ja myös muilla sosiaali- ja terveydenhuollon sektoreilla.

Valiokunnan puheenjohtaja kertoikin jo muuten mietinnöstä. Nostan kuitenkin joitain asioita vielä siitä esiin. Valiokunta piti hyvänä sitä, että lakiesitys antaa hyvinvointialueille liikkumatilaa hoitohenkilökunnan kohdentamisessa eri palveluiden välillä. Henkilöstömitoituksen laskeminen mahdollistaa nykyistä paremmin riittävien henkilöstöresurssien saamisen kotiin vietäviin palveluihin, ympärivuorokautiseen kotihoitoon ja yhteisölliseen asumiseen, mitkä osaltaan hillitsevät raskaampien palveluiden tarvetta.

Lisäksi valiokunta piti tarkoituksenmukaisena sitä, ettei hyvinvointialueiden rahoituksesta vähennettävä osuus edellytä kaikkien yksiköiden mitoituksen alentamista, vaan mitoituksen alentaminen kohdistuisi noin kolmasosaan kaikista iäkkäiden ympärivuorokautisen hoidon toimintayksiköistä. Tähän liittyen on se lausumakin, minkä puheenjohtaja mainitsi. Tämä on tärkeä huomio siinä mielessä, että kun hyvinvointialueilla myös tehdään sopimuksia palveluntuottajien kanssa, niin huomioidaan se, että ihmisen hoivan tarve on se, mikä ratkaisee, ei yksittäinen luku, ja sen mukaan myös on sitä tilannetta arvioitava.

Meillähän on käytössä Suomessa jo RAI-mittari, RAI-arviointivälineistö, jossa voidaan yksilökohtaisesti arvioida sitä hoitoisuuden tarvetta. Ja sitä kohti meidän pitäisi yhä enemmän mennä, että hoitoisuus määrittelee sen, paljonko tarvitaan henkilöstöä kussakin yksikössä.

Valiokunta painotti myös sitä, että henkilöstön vähimmäismitoituksen muutoksesta huolimatta on tosiaan huolehdittava siitä, että yksilölliset palvelutarpeet, palvelujen laatu ja asiakasturvallisuus tulee huomioitua. Esimerkiksi on saattohoitotilanteita, joissa henkilöstön tarve on selvästi tätä mitoitusta suurempi.

On tärkeää myös valvonnan osalta, että omavalvonta on kohdallaan, hyvinvointialueet ovat siitä vastuussa, ja tärkeää on seurata myöskin näiden yksiköiden toimintaa ja että ne omavalvonnat on tehty, samoin kuin meidän valvontaviranomaisiemme valvonnan tarkeyttä on myös korostettava.

Tämä esitys on tärkeä askel kohti sitä, että me pystytään paremmin hoivan tarpeen perusteella tekemään ratkaisuja, mihin me tässä henkilöstön saatavuustilanteessa kohdennetaan henkilöstöresursseja. On myös muistettava teknologian mahdollisuudet, millä tavalla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

me teknologisin ratkaisuin voidaan tukea henkilöstön työssäjaksamista, helpottaa joitain työvaiheita, ja myös mitoitusta joltain osin jatkossa, toivottavasti, voidaan huomioida siinä. Uskoisin, että siellä hallituksella on vielä valmisteilla muutoksia liittyen teknologisten ratkaisujen hyödyntämiseen.

Valiokunta teki tosiaan lausuman tähän lakiesitykseen liittyen tarpeesta seurata ympäri-vuorokautisen hoivan henkilöstömitoitusta koskevan lainmuutoksen toimeenpanoa ja että on tärkeää kansallisella ohjauksella huolehtia siitä, että henkilöstömitoitutus toteutetaan nimenomaan yksilöllisten palvelutarpeiden mukaisesti ja RAI-arviointijärjestelmää hyödyntäen. Tämä on myös erityisen tärkeää siinä mielessä, että myöskin huomioidaan yhdenvertaisesti eri hyvinvointialueilla vanhusten tilannetta ja käytetään myös samanlaisia mittareita aluehallintoviraston ja valvontaviranomaisten toimesta, kun seurataan tätä tilannetta. On meidän kaikkien päättäjien, hyvinvointialueiden vastuulla, että meidän vanhukset saavat riittävän hoivan ja että heitä kohdellaan yhdenvertaisesti riippumatta siitä, millä hyvinvointialueella he asuvat. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Mennään nyt jonkin aikaa tätä puhujalistaa. — Edustaja Mattila, olkaa hyvä. — Otetaan hetken päästä vähän debattia.

18.38 Hanna-Leena Mattila kesk: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Keskusta haluaa turvata ikääntyneille hyvän ja turvallisen vanhuuden sekä riittävät palvelut sen varmistamiseksi. Keskustan mielestä jokaisella iäkkäällä ihmisellä on oikeus välttämättömään huolenpitoon sekä riittäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin, jotka mahdollistavat arvokkaan elämän sen viimeisiin hetkiin asti. Tämän perusoikeuden toteutumisesta vastaa viime kädessä maan hallitus turvaamalla hyvinvointialueiden riittävän rahoituksen, joka mahdollistaa tarpeelliset perustuslain turvaamat sosiaali- ja terveyspalvelut.

Keskusta on erittäin huolissaan kokoomuksen ja perussuomalaisten johtaman hallituksen linjasta ottaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut keskeiseksi säästökohteeksi tilanteessa, missä hyvinvointialueet ovat kamppailleet perustamisesta lähtien etukäteen ennakkoimattomien kustannusten nousun kanssa. Jopa noin kolmannes hallituksen hallitusohjelmassa päättämistä menoleikkauksista kohdistuu hyvinvointialueiden rahoitukseen eli ihmisten tarvitsemiin välttämättömiin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin. Hallitus on myös kiristänyt sosiaali- ja terveydenhuollosta vastaavien hyvinvointialueiden taloudellista ohjausta ja siirtää hyvinvointialueiden ohjauksen sosiaali- ja terveysministeriöltä valtiovarainministeriölle. Tämä alleviivaa hallituksen tahtoa tehdä sosiaali- ja terveyspalveluista korostetusti rahoituskysymys.

Arvoisa puhemies! Keskusta ei voi välttyä ajatukselta, että hoitajamitoituksen laskemisen keskeisenä vaikuttimena on hallituksen itsetarkoituksellinen halu säästää valtion rahoituksesta hyvinvointialueille. Hallitus esittää, että hyvinvointialueiden rahoitusta vähennettäisiin merkittävästi. Lakisääteisen tehtävämuutoksen johdosta tehtävä rahoituksen vähenys on hallituksen kehysriihipäätöksen mukaan 45 miljoonaa euroa vuodessa vuosina 25—27 ja vuodesta 28 alkaen 119 miljoonaa euroa vuodessa.

Keskusta pitää esitettyä määrärahavähennystä vastuuttomana, koska hyvinvointialueiden rahoitus sote-palveluihin tulee valtaosin suoraan valtiolta. Asiantuntija-arvioidenkin mukaan ennakoimattomista muutuskustannuksista johtuvien alijäämien kanssa parhailaan painivilta hyvinvointialueilta ei olisi käytännössä varaa leikata ilman, että ihmisten tarvitsemat sote-palvelut vaarantuvat. Hallitus ei tunnu kantavan lainkaan huolta siitä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

onko sen esittämä hoitajamitoituksen lasku ja siitä arvioitava säästö todellisuudessa mahdollinen.

Useat hoivayksiköt, joissa hoitajamitoitusta on jo etukäteen nostettu vähintään 0,7:n tasolle, ovat rahoituksen laskiessa pakotettuja karsimaan hoivahenkilöstön määrää riippumatta siitä, miten intensiivistä hoitoa yksiköissä asiakkaina olevat ikääntyneet tarvitsevat. Osa hyvinvointialueista on myös tehnyt yksityisten palvelutuottajien kanssa sopimuksia, joissa on edellytetty 0,7:n hoitajamitoituksen mukaista henkilöstömäärää, eikä vaadittavaa mitoitusta ole mahdollista laskea kesken sopimuskauden. Hyvinvointialueiden voi olla siten erittäin vaikea saada aikaan todellisia hallituksen toivomia säästöjä.

Keskusta kantaa myös suurta huolta siitä, että hallitus ei vaikuta olevan tekemässä läheskään riittävästi vastatakseen sosiaali- ja terveydenhuollon vaikeutuvaan työntekijäpuulaan. Hallituksen omat toimet ovat päinvastoin syventämässä työntekijäpuulaa. Hallituksen jo toteuttamat aikuiskoulutustuen ja vuorotteluvapaan lakkauttaminen sekä työperäisen maahanmuuton ja maassa jo olevien ulkomaisten työntekijöiden oleskeluluvan myöntämissehtojen kiristäminen ovat toimia, joiden vaikutukset ovat monin tavoin kielteisiä.

Arvoisa puhemies! Keskusta edellyttää, että hallitus tulee seuraamaan vanhuspalvelulain 0,7:n hoitajamitoituksen laskun yhteydessä tehtävien rahoitusleikkausten vaikutuksia ikäihmisten palveluiden järjestämiseen hyvinvointialueilla. Lisäksi edellyttämme, että hallitus toimii vastuullisesti ja tuo viivyttelämättä eduskuntaan esityksen hallituksen lakkauttaman aikuiskoulutustuen korvaavasta tukimuodosta, joka mahdollistaa aikuisten koulutautumisen erityisesti niin sanotuille työvoimapula-aloille ja helpottaa siten sosiaali- ja terveydenhuollon syvenevää henkilöstöpuulaa ja lakisääteisten sosiaali- ja terveysten palveluiden järjestämistä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman.

18.42 **Jaana Strandman ps:** Arvoisa rouva puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annettua lakia siten, että toteutuneen henkilöstömitoituksen on oltava vähintään 0,6 työntekijää asiakasta kohti. [Aino-Kaisa Pekonen: Säästölaki, joka ei tuo säästöjä!] Esitys liittyy vuoden 2025 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025.

Suomen julkinen talous on surkeassa tilassa, ja nyt on pakko tehdä sopeutustoimia, jotta hyvinvointivaltiomme palvelut voidaan turvata ja turvata ne myös tulevaisuudessa. [Krista Kiuru: Ja nyt leikataan huonokuntoisilta vanhuksilta!] Väestön ikääntyessä eläköityminen ja palveluntarpeiden kasvu ovat aiheuttaneet kasvavia haasteita henkilöstön saatavuudelle. Ympäri vuorokautisen hoidon vähimmäishenkilöstömitoitusta keventämällä voidaan parantaa osaltaan palvelujen saatavuutta ja kohdentaa vapautuva työpanos joko ympärivuorokautisen palveluasumisen lisäämiseen tai muihin sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviin, joita hyvinvointialueilla ilmenee.

Arvoisa rouva puhemies! Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa on tullut ilmi, että ympärivuorokautisen hoivan henkilöstömitoituksen muutos on tarpeellinen, jotta tässä maassa riittää hoitoalan henkilöstö ja kustannukset saadaan pidettyä kurissa sekä tuottavuutta paremmaksi. On myös todettu, että esitetty muutos tukee tavoitetta keventää hyvinvointialueiden lakisääteisiä velvoitteita ja antaa niille mahdollisuuksia toteuttaa palveluita ja kohdentaa resursointia juuri oman alueensa asiakastarvetta vastaavasti. Lisäksi on tuotu

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

esille, että lakiesitys helpottaa ikääntyneiden palveluiden järjestämistä ja pääsy ympärivuorokautiseen palveluasumiseen voi parantua. Uudistus antaa julkiselle palveluntuottajalle myös lisää aikaa henkilöstön saatavuutta parantavien toimenpiteiden tekemiseen. Henkilöstömitoituksen laskeminen mahdollistaa nykyistä paremmin riittävien henkilöstöressurssien saamisen kotiin vietäviin palveluihin, ympärivuorokautiseen kotihoitoon ja yhteisölliseen asumiseen, mitkä osaltaan hillitsevät raskaampien palveluiden määrän kasvua ikääntyneen väestön määrän kasvaessa.

Asiantuntijat ovat pitäneet hallituksen esitystä kannatettavana ja toteutettavana. Asiakastarve tulee huomioida ympärivuorokautisessa hoivassa silloin, kun se on tarpeen, ja asettaa vähimmäismitoitusta korkeammaksi. Laadukkaat palvelut ja asiakas- ja potilasturvallisuus eivät liity ainoastaan henkilöstömitoitukseen vaan myös alan ammattilaisten osaamiseen, jota tulee arvostaa ja kehittää sekä jatkaa koulutusta edelleen. Johtamisella vaikutetaan myös merkittävästi asiakkaiden palvelujen laatuun ja henkilöstön työhyvinvointiin. Henkilöstömitoituksen laskeminen turvaa nykyistä paremmin siis työvoiman riittävyyden ja saatavuuden koko sosiaali- ja terveystoimelle.

Jokaisella tulee olemaan hyvät sosiaali- ja terveystoimien palvelut tässä maassamme — arvostakaamme niitä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Otetaan tässä muutama puheenvuoro ja sen jälkeen vielä kyllä sitten debatti. — Mutta nyt, edustaja Pekonen, varsinainen puheenvuoro.

18.46 Aino-Kaisa Pekonen vas: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Aina kun puhutaan vanhusten ympärivuorokautisesta hoivasta ja hoidosta, niin minä vaivun hieman muistoissani aikaan, jolloin itse työskentelin vielä terveyskeskuksen vuodeosastolla. Tuntuu kuin siitä olisi vain hetki aikaa, mutta toisaalta vuodet vierivät ja aika kuluu kovin nopeasti, ja sitten kun rupeaa pohtimaan ajankulua, niin siitähän onkin jo lähes 15 vuotta.

Mutta jo silloin 15 vuotta sitten hoitajista oli pulaa ja henkilöstömitoitus oli heikko. Töitä tehtiin usein vajaalla miehityksellä. Jos aamuvuorosta puuttui useinkin yksi tai kaksikin hoitajaa, niin töitä tehtiin vajaalla henkilökunnalla, kun sijaisia ei saatu, ja usein aamuisin piti sitten vain priorisoida töitä ja vuodeosaston potilaiden suihkuväli saattoi venyä jopa yli viikoksi. Eli siis suomeksi sanottuna suihkuun ei päässyt yli viikkoon, jos siinä tarvitsi hoitajien apua, tai ruoka saattoi jäähtyä lautasella ennen kuin joku ehti avustamaan syöttämisessä, puhumattakaan sitten kuntoutuksesta, kun ei ehditty avustamaan sängystä ylös nousemisessa. Moni hoitaja väsyi tiukkaan ja raskaaseen työtahtiin, ja työ tuntui erityisen vaikealta, kun sitä ei pystynyt tekemään niin hyvin ja huolellisesti kuin olisi halunnut, minä mukaan lukien.

Vanhustenhuollon epäkohdat olivat yksi tärkein syy, miksi itse aikanaan lähdin politiikkaan mukaan vaikuttamaan. No, monet asiat ovat menneet vuosien varrella eteenpäin ja parantuneetkin. Henkilöstömitoituksesta on puhuttu paljon näiden vuosien aikana, ja parannustakin on saatu aikaan.

Arvoisa puhemies! Huoli vanhusten palveluista on ollut tässä salissa melkein yhteinen. Edellinen hallitus tosiaan kirjasi lakiin vihdoin pitkän odotuksen jälkeen sitovasta henkilöstömitoituksesta, ja sitovaksi henkilöstömitoitukseksi kirjattiin se 0,7 vuoden 2028 alusta lähtien, ja sitä ennen sitten edellytetään vähintään sitä 0,65 työntekijän henkilöstömitoi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

tusta iäkkäiden henkilöiden, tehostetun palveluasumisen ja pitkäaikaisen laitoshoidon toimintayksiköissä.

Täytyy todeta, että kokoomus lienee ainoa johdonmukaisesti toiminut ryhmä tämän asian suhteen, kun kokoomuksessa ei ole kannatettu tätä henkilöstömitoituksen kirjaamista lakiin, ja nyt kun te olette vallassa, niin te olette todellakin heikentämässä tätä mitoitusta. Perussuomalaiset sen sijaan ovat jättäneet lakialoitteen helmikuussa 2019 sitovasta 0,7:n henkilöstömitoituksesta nykyisen oikeusministeri Meren johdolla. [Pia Sillanpään välihuuto] Nyt perussuomalaiset ovat valmiita heikentämään tätä mitoitusta, ja minä ihmettelen tätä — tai en minä tiedä, pitääkö tässä mitenkään ihmetellä sitä, että perussuomalaiset puhuvat yhtä ja tekevät toista.

Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys henkilöstömitoituksen laskemisesta heikentää palveluiden laatua ja lisää paineita henkilöstön vähentämiseen. Tarve vanhushoivalle lisääntyy entisestään, mutta pääsy näiden tarvittavien palveluiden piiriin viivästyy ja heikenee jatkuvasti henkilöstö- ja resurssipulan vuoksi. Suurimpana haasteena on sosiaali- ja terveyspalveluiden laajamittainen aliresursointi. Todellisuudessa tällä mitoituksen keventämisellä tavoitellaan 45 miljoonan euron vuosittaista säästöä valtiolle vuosille 25—27 ja 134 miljoonan euron vuosittaisia säästöjä vuodesta 28 lähtien. No, saman verran hyvinvointialueiden saama rahoitus siis supistuu, ja sosiaali- ja terveydenhuolto kurjistuu entisestään. Eli jälleen haetaan säästöjä heikossa asemassa olevien ikäihmisten palveluista ja sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöstä.

Puhemies! Minun on äärimmäisen vaikea edes nähdä tässä todellista säästöpotentiaalia, sillä tässä hallituksen esitysluonnoksessakin itsessään jo todetaan, että mitoituksen alentaminen voi lisätä päivystyskäyntejä ja sairaalahoitajaksoja ja sitä kautta lisätä kustannuksia muissa palveluissa. Kun me ollaan täällä salissa kannettu huolta aivan aiheellisesti ylipäättään hoitoalan veto- ja pitovoimasta erityisesti vanhustenhuollossa, niin ei tämä mitoituksen heikentäminen ainakaan nyt auta tätä tilannetta. Tämä esitys tulee näkymään myöskin lisääntyneinä poissaoloina ja työkyvyttömyytenä ja heikentää todellakin alan veto- ja pitovoimaa.

Minä olen todella pahoillani siitä, miten tämä hallitus kohtelee ihmisiä. Minä olen lue- tellut tässä salissa nyt eilisen päivän aikana ja tämän päivän aikana useita heikennyksiä ihmisten toimeentuloon, ihmisten sosiaaliturvaan, ihmisten palveluihin. Arvoisat hallitus- puolueiden edustajat, miksi te koko ajan heikennätte näiden ihmisten palveluita ja toimeentuloa, joiden ääni ei meidän yhteiskunnassamme kuulu?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen poissa, edustaja Lohi poissa. — Edustaja Siponen, ja Siposen jälkeen otetaan lyhyt debatti.

18.52 Markku Siponen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Keskusta haluaa turvata ikääntyneille hyvän ja turvallisen vanhuuden ja riittävät palvelut sen varmistamiseksi. Meidän mielestämme jokaisella iäkkäällä ihmisellä on oikeus välttämättömään huolenpitoon sekä riittäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin, jotka mahdollistavat arvokkaan elämän sen viimeisiin hetkiin asti. Tämän perusoikeuden toteutumisesta vastaa viime kädessä maan hallitus turvaamalla hyvinvointialueiden riittävän rahoituksen, joka mahdollistaa tarpeelliset perustuslain turvaamat sosiaali- ja terveyspalvelut.

Eduskunta sääti viime vaalikaudella vanhuspalvelulakiin hoitajamitoituksen korotukset. Yksikään eduskuntapuolueista ei vastustanut hoitajamitoituksen korotusta. Korotuk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

silla oli hyväksyttävä päämäärä turvata riittävä hoiva ja hoidon taso ja laatu iäkkäiden henkilöiden ympärivuorokautisen palveluasumisen toimintayksiköissä. Hyvinvointialueilla tai yksityisillä hoivapalveluja tuottavilla yrityksillä on ollut työntekijäpulan vuoksi haasteita toteuttaa lain mukaista hoitajamitoitusta 0,7 työntekijää asukasta kohti. Väestön ikääntymisen seurauksena palvelutarpeet kasvavat myös muissa kuin iäkkäille suunnatuissa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa, ja henkilöstön saatavuus on vaikeutunut myös esimerkiksi ikääntyneiden kotipalveluissa. Myös sote-työntekijöiden eläköityminen on lisännyt työvoiman saatavuuden haasteita.

Arvoisa rouva puhemies! Keskusta haluaa todeta, että lakiin kirjattua hoitajamitoitusta ei pidä ymmärtää enimmäistasona, vaan olennaisinta riittävän hoivahenkilöstön määrittelyssä on hoivayksiköissä asuvien iäkkäiden hoivan tarpeen arviointi, jolloin hoivahenkilöstö selviytyy työtehtävistään ja kokee voivansa tehdä työtään ammattitaitonsa ja hoitotyön etiikan mukaisesti.

Mutta, arvoisa rouva puhemies, olemme erittäin huolissamme kokoomuksen ja perussuomalaisen johtaman hallituksen linjasta ottaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut keskeiseksi säästökohteeksi tilanteessa, missä hyvinvointialueet ovat kamppailleet perustamisesta lähtien etukäteen ennakoimattoman kustannusten nousun kanssa. Jopa noin kolmannes hallituksen hallitusohjelmassa päättämistä menoleikkauksista kohdistuu hyvinvointialueiden rahoitukseen, eli ihmisten tarvitsemiin välttämättömiin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin. Hallitus on myös kiristänyt sosiaali- ja terveydenhuollosta vastaavien hyvinvointialueiden taloudellista ohjausta ja siirtää hyvinvointialueiden ohjauksen sosiaali- ja terveysministeriöltä valtiovarainministeriölle. Tämä alleviivaa hallituksen tahtoa tehdä sosiaali- ja terveyspalveluista korostetusti rahoituskysymys.

Arvoisa rouva puhemies! Keskusta ei voi välttyä ajatukselta, että hoitajamitoituksen laskemisen keskeisenä vaikuttimena on ollut Orpon ja Purran hallitukselle ominaisesti vain säästää valtion rahoituksesta hyvinvointialueille. Hallitus esittää, että hyvinvointialueiden rahoitusta vähennettäisiin merkittävästi. Keskusta pitää esitettyä määrähän vähennystä vastuuttomana, koska hyvinvointialueiden rahoitus sote-palveluihin tulee valtaosin suoraan valtiolta. Asiantuntija-arvioidenkin mukaan ennakoimattomista muutuskustannuksista johtuvien alijäämien kanssa parhaillaan painivilta hyvinvointialueilta ei olisi käytännössä varaa leikata ilman, että ihmisten tarvitsemat sote-palvelut vaarantuvat.

Arvoisa rouva puhemies! Hallitus ei tunnu lainkaan kantavan huolta siitä, onko sen esittämä hoitajamitoituksen lasku ja siitä arvioitava säästö todellisuudessa mahdollinen. Useat hoivayksiköt, joissa hoitajamitoitusta on jo etukäteen nostettu vähintään 0,7:n tasolle, ovat rahoituksen laskiessa pakotettuja karsimaan hoivahenkilöstön määrää riippumatta siitä, miten intensiivistä hoitoa yksikössä asiakkaina olevat ikääntyneet tarvitsevat. Osa hyvinvointialueista on myös tehnyt yksityisten palveluntuottajien kanssa sopimuksia, joissa on edellytetty 0,7:n hoitajamitoituksen mukaista henkilöstön määrää, eikä vaadittavaa mitoitusta ole mahdollista laskea kesken sopimuskauden. Hyvinvointialueiden voi siten olla todellisuudessa erittäin vaikea saada kustannuksista aikaan hallituksen toivomia säästöjä.

Keskusta kantaa myös suurta huolta siitä, että hallitus ei vaikuta olevan tekemässä läheskään riittävästi vastatakseen sosiaali- ja terveydenhuollon vaikeutuvaan työntekijäpulaan. Hallituksen omat toimet ovat päinvastoin syventämässä työntekijäpulaa.

Arvoisa rouva puhemies! Keskusta edellyttää, että hallitus seuraa vanhuspalvelulain 0,7:n hoitajamitoituksen laskun yhteydessä tehtävien rahoitusleikkausten vaikutuksia ikäihmisten palveluiden järjestämiseen hyvinvointialueilla. Keskusta ei missään nimessä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

hyväksy näitä sosiaali- ja terveyspalveluihin tehtäviä mittavia rahoitusleikkauksia ja säästöjä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Arvoiset edustajat, nyt otetaan debatti. Kaikki ne henkilöt, jotka haluavat osallistua debattikeskusteluun, nousevat seisomaan ja painavat V-painiketta. — Valiokunnan puheenjohtaja aloittaa, edustaja Krista Kiuru.

18.58 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä kysymyksessä on ensinnäkin luopuminen siitä, että Suomessa vuoden 28 alusta tulisi lopulta voimaan 0,7:n hoitajamitoitus niille vanhuksille, jotka lain säätämismuutoksena 2020 olivat jo niin huonossa kunnossa, että he elivät keskimäärin enää noin kaksi vuotta tämän ympärivuorokautisen palveluasumisen piirissä. Ja nyt nämä samat henkilöt, joille me säädämme 0,6:n vähimmäismitoituksen, elävät enää pahimmillaan reilun vuoden.

Kysynkin teiltä, edustajakollegat, onko mahdollista, että samaan aikaan me säädämme vähimmäismitoituksesta, joka on selkeästi ja merkittävästi vielä huonompi kuin koskaan, kun ne ihmiset, jotka ovat ympärivuorokautisessa hoivassa, ovat yhä huonommassa kunnossa. Miten tämä käy teidän oikeudentuntoonne, ja miten tämä tuntuu klappivan siihen todellisuuteen, jonka kanssa me elämme? Tämä on päivän iso kysymys.

Tärkeää kuitenkin on tässä yhteydessä todeta, että SDP ei kannata sitä — toisin kuin tässä salissa esimerkiksi yksi kansanedustaja jo alkuun ehti väittää, että tämä on oivallinen säästölaki nyt, koska tällä tuodaan 45 miljoonan säästö. Tässä oikeasti vähennetään se 89 miljoonaa siitä, ettei koskaan tavoitellakaan 0,7:ää, ja sen lisäksi tavoitellaan vielä 45 miljoonan säästöä, ja näin sitten ei tarvitse enää laskea mitoituksesta kuin kolmanneksen, koska säästetään tällä kokonaisuudella näin. Tämä on minusta sääli, ja kysynkin, ollaanko me menossa nyt oikeaan suuntaan?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Laiho.

19.00 Mia Laiho kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edellisen, Marinin hallituksen aikana säädettiin hoitajamitoitus, ja samaisen hallituksen aikana mittava määrä ympärivuorokautisen hoivan paikkoja suljettiin sen takia, että sinne ei saatu hoitajia. Nämä vanhukset olivat kotona, kukaan ei välittänyt niistä, laitettiin ovi kiinni, ja siellä olivat. [Välihuutoja] Ja nyt täällä huudetaan sen perään, että ne vanhukset ovat niin huonokuntoisia siellä ympärivuorokautisessa hoivassa — totta kai, koska he eivät ole päässeet niihin hoivapaikkoihin, joiden lopettamiseen edellinen hallitus ajoi. [Vasemmalta: Kyllä on paksum! — Krista Kiurun välihuuto]

Nyt on tärkeää meidän eduskunnan haluta ja me erityisesti kokoomuksessa haluamme turvata, että kaikki vanhukset Suomessa riippumatta asuinpaikasta ja siitä, ovatko he kotona vai ympärivuorokautisessa vanhustenhoivassa, saavat laadukkaan ja hyvän hoidon. Siitä tässä on kysymys, ja sen takia tämä lakiesitys on myös perusteltu.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää.

19.01 Pia Sillanpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Pekonen, kun te täällä moittitte ja mietitte sitä, mitä tapahtui, kun joskus perussuomalaiset ovat halunneet tämän korkeamman 0,7:n mitoituksen [Vasemmalta: Joskus halusitte!] ja nyt esitämme

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

tätä 0,6:ta, niin muistutan teitä, arvon vasemmisto ja demarit ja muu oppositio, että te veitte edellisellä kaudella tämän maan rahat ja lisäksi te karkotitte sote-alalta järkyttävän määrän hoitajia, kun lanseerasitte tämän koronarokotuspakkopykälän, [Paula Werningin välihuuto] siis pakotitte hoitajat ottamaan rokotuksia, jotka eivät edes toimineet niin kuin vanhoitte niiden toimivan. [Vasemmalta: Ihan oikeesti!] Se, että te vasemmistolaiset kehtaatte täällä moittia perussuomalaisia, on jo aika paksua. Jos minä olisin te, niin katsoisin itseäni peiliin ja tunnustaisin sen, [Krista Kiuru: Kyllä mielelläni katson ja vastaan!/] miten te vaikutitte hoitajakatoon, ja muun muassa siitä syystä olemme tässä tilanteessa nyt. [Krista Kiuru: Nyt on kyllä sellaista puhetta! — Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Teille on täällä varattuna kaikille vastauspuheenvuoro, joten ihan kaikessa rauhassa voitte odottaa. Se tulee täältä aivan varmasti. — Edustaja Siponen.

19.02 Markku Siponen kesk (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Onhan tämä aikamoista puppua, mitä hallituspuolueilta tulee.

Ensinnäkin näihin ikäihmisten hoivapaikkoihin liittyen: Siis ollaan tekemässä mittavat säästöt tällä hetkellä ikäihmisten palveluihin. Te olette tekemässä ne säästöt ja leikkaamassa sieltä merkittävästi rahoitusta. Keskustan linja on ollut se, että näihin mitoituksiin ja tietyllä tavalla byrokratiaan ja muuhun voidaan tehdä joustoja mutta ei niin, että sieltä vietään samalla rahat. Eli rahat täytyy säilyttää, niin että pystytään ikäihmisille näitä hoivapaikkoja tuottamaan.

Sitten tähän edustaja Sillanpään puheenvuoroon, että kyllä tämä aika kaukaa on haettu, jos tähän ikäihmisten hoivakriisiin haetaan koronarokotukset selitykseksi. Kyllä täytyy sanoa, [Pia Sillanpään välihuuto] että molempien hallituspuolueitten selitykset tässä kohtaa eivät kyllä vakuuta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Werning.

19.04 Paula Werning sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Pekonen tuossa pitkässä puheenvuorossaan jo kertoikin hyvin siitä, että asiakkaan toimintakykyä arvioidaan juurikin siten, että tarkkaillaan ja arvioidaan se arjessa suoriutuminen, kuntoutumisen voimavarat, ja tätä kun vielä täydennetään psyykkisillä voimilla, kognitiivisella toimintakyvyllä, sosiaalisella osallisuudella, niin tämä on just se RAI-mittari, ja näistä ikääntyneen vointia arvioidaan. Ja voin sanoa sillä yli kymmenen vuoden sairaanhoitajan kokemuksella, mikä minulla on vanhusten ympärivuorokautisesta hoidosta, että eivät ne ikääntyneiden voimavarat ole sieltä ainakaan nousseet, vaan päinvastoin niiden hoidettavien kunto on entistä heikompi ja ne vaativat entistä enemmän hoitoa, hoitoa ja hoivaa, ja ei ole siis helppoja tapauksia, mitä siellä hoidetaan. Myös tähän työkokemukseeni viitaten, niin kyllä ihmettelen Strandmanin puhetta siitä, miten ajatellaan, että ympärivuorokautisen hoidon henkilöstömitoitus varmistetaan tällä lainsäädännöllä. Päinvastoin ne ihmiset lähtevät pois sieltä niihin helpompiin töihin, kun ei voida töitä tehdä huolella, laadukkaasti ja riittävillä resursseilla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, kiitoksia. — Olen nyt sulkenut tuon vastauspuheenvuorovaruksen, mutta mennään nämä, jotka ovat nyt pyytäneet. — Eli seuraavaksi edustaja Nurminen.

19.05 Ilmari Nurminen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pitää hämmästellä edustaja Laihon puheenvuoroa. En ymmärtänyt nyt ollenkaan tätä teidän argumenttianne. Jos me katsotaan tätä tämän hetken tilannetta, niin paikkojen vähyys johtuu siitä, että hyvinvointialueilta on leikattu tätä rahoitusta. Hyvinvointialueilla ei ole rahaa ostaa näitä paikkoja. [Krista Kiurun välihuuto — Mia Laiho: Ei se ollut silloin, se oli ennen sitä!] Kuten tiedätte, meillä valiokunnassa käsiteltiin tätä mitoitusta. Mitä mieltä oli HALI, mitä mieltä oli Mehiläinen, mitä ne olivat mieltä tästä esityksestä? Ne vastustivat tätä mitoituksen alentamista, [Krista Kiuru: Kyllä!] ja he sanoivat, että nimenomaan näitten paikkojen sulkeminen ei johdu tästä henkilöstötilanteesta vaan siitä, että te leikkaatte tätä rahoitusta ja niitä paikkoja ei osteta. Voidaan siteerata ja katsoa näitä palveluntuottajia ja HALIa ja muita. [Mia Laiho: Voidaan katsoo myöhemmin!] Meille on päivänselvää, että kokoomus on aina vastustanut panostuksia vanhustenhoitoon ja henkilöstömitoitukseen, joka kerta, mutta perussuomalaiset, kyllä täytyy teitä ihmetellä. Te olette ennen vaaleja huutaneet kurkku suorana, että 0,7 heti, [Krista Kiuru: Puoli vuotta aikaa oli tehdä kuntoon!] ja nyt täällä pyyhitte koko mitoitusta ja te leikkaatte rahoitusta vanhustenhoidosta. Ensimmäinen säästökohde teiltä jälleen: vanhukset. — Minä jatkan tästä puhujapöytästä. Minulla on hyvin paljon vielä sanottavaa tästä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki.

19.07 Anne Rintamäki ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluan nostaa esille tässä keskustelussa yhden näkökulman, jota ei ole tuotu riittävästi esille, nimittäin kotihoidon ja hoitajamitoituksen vaikutuksen siihen. Siinä missä iäkkäiden ympärivuorokautisen hoivan hoitajamitoitusta on nostettu aiemmin korkeammalle tasolle, jo ennestään vähäisestä hoitajamäärästä hakeudutaan mieluummin iäkkäiden ympärivuorokautiseen hoivaan töihin. Hoitohenkilökunnan puute kotihoidossa aiheuttaa suoraan sen, etteivät vanhukset pääse yhtä usein pesulle, aamulääkkeiden saaminen venyy aamupäivään ja käynnit ovat mahdollisimman lyhyitä, jotta pääsee seuraavan vanhuksen luokse tekemään tarvittavat toimet mahdollisimman nopeasti. Asiakkaita riittää, mutta ei henkilökuntaa. Eli käytännössä mitä korkeammalle nostamme hoitajamitoitusta iäkkäiden ympärivuorokautisessa hoivassa, sitä vähemmän hoitoalan henkilökuntaa hakeutuu töihin kotihoitoon. Tällä on luotu jo ennestään haastavassa tilanteessa kotihoidon kriisi, joka vaikuttaa niihin iäkkäisiin, jotka vielä pärjäisivät kotona kotihoivan turvin. Mutta riittääkö heille tulevaisuudessa huolenpitoa ja hoitoa? Riittää, jos hoitajamitoitus iäkkäiden ympärivuorokautisessa hoivassa on 0,6. [Mia Laiho: Hyvä puheenvuoro!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Pekonen.

19.08 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Nyt täytyy sanoa, että minusta varapuheenjohtaja Laiho esitti täällä erittäin vakavan syytöksen. Te sanoitte kutakuinkin niin, että Marinin hallituksen päätöksen seurauksena vanhuksia on suljettu hoivakoteihin ja jätetty sinne. [Mia Laihon välihuuto] Tämä ei pidä paik-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

kaansa. Itse asiassa tämän viime kaudella tehdyn hoitajamitoituksen taso on saavutettu valtaosassa näitä yksiköitä.

Tämä on teiltä nyt ideologinen päätös, että te haluatte heikentää tätä hoitajamitoitusta, vetoatte säästöihin, mutta aika moni asiantuntija kyllä tuolla valiokunnassa on todennut, että tämä lakiesitys ei tuo säästöjä eikä tämä myöskään tuo parannusta työvoimatilanteeseen, sillä tämä hoitajamitoitus on saavutettu lähinnä näillä hoiva-avustajilla, ja sen takia tämä on saatu toimimaan, eikä siitä ole hyötyä enää sitten, jos te rupeatte tätä heikentämään. Minä en ymmärrä, miksi teillä on näin kova ideologinen tahtotila heikentää suomalaista vanhustenhuoltoa, vanhustenhuollon palvelutasoa, eikä tästä teille myöskään säästöjä synny. [Mia Laiho: Me haluamme turvata vanhustenhoidon!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Berg.

19.09 **Kim Berg sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kommentoin kanssa tätä edustaja Rintamäen esille nostamaa ajatusta, että kun hoitajamitoitusta palvelukodeissa lasketaan, niin ne hoitajat mahdollisesti ajautuisivat sinne kotihoitoon. Meillähan tuli asiantuntijakuulemisissa selkeästi esille se, että tämä ei pidä paikkaansa, vaan todennäköisesti ne ovat hoiva-avustajia, jotka nytten sieltä palvelukodeista työpaikkansa menettävät. Taustalla tässä on vielä se ongelma, mikä nousi asiantuntijakuulemisissa, että nämä hoiva-avustajat ovat monasti työperäisiä maahanmuuttajia, ja nytten kun meillä on tämä kolmen kuukauden potkulaki taustalla, niin jos he eivät sen kolmen kuukauden jälkeen saa uutta työtä, niin meillä on riski, että me menetetään kokonaan nämä työntekijät, koska heidät tullaan lähettämään takaisin omaan kotimaahansa. Onko meillä tällaiseen varaa tässä tilanteessa?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Kolme vastauspuheenvuoroa vielä tässä vaiheessa: Merinen, Väyrynen, Kiuru. — Merinen.

19.10 **Ville Merinen sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Se itseäni ihmetyttää, että tässä on ollut pari puheenvuoroa, missä on sanottu, että tämä jollain tavalla parantaisi hoivaa. Mutta todellisuus on se, että kaikki, varsinkin hoitajataustaiset ihmiset, tietävät, että kun meillä on osasto tai yksikkö, missä on vaikka tietyn verran hoitajia, ja sitten jos sieltä otetaan hoitajia pois, niin se tarkoittaa, että jokaisessa vuorossa — oli aamu-, iltai- tai yövuoro — on vähemmän hoitajia. Se tarkoittaa enemmän ulostetta vaipassa ja pitempään. Eihän tätä voi kiertää millään. Se tarkoittaa sitä, että niillä hoitajilla on paljon enemmän kiirettä, he eivät kerkeä hoitaa kaikkia vanhuksia. Semmoisia viestejä minä ainakin olen saanut, kun minä olen puhunut somessa vanhusten tästä laista. Kaikki viestit, mitä tulee, ovat sellaisia, missä sanotaan, että ”voi ei, tilanne huononee entisestään”, että ei millään voi sanoa, niin kuin joissakin puheenvuoroissa on ollut, että hoito jotenkin parantuisi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Väyrynen.

19.12 **Ville Väyrynen kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Siteeraan ehkä syksyn suoraselkäselsäintä puheenvuoroa, jonka piti keskustan edustaja Markus Lohi tässä taannoin puhuessaan hoivamitoituksen kiristämisestä. Sitaatti alkaa: ”Silti sanon, vaikka itse olin siinä keskeisessä roolissa valiokunnan puheenjohtajana, että se oli

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

virhe. Se perustui sellaiselle ajattelulle, että kun meidän ikäihmisten määrä kasvaa, niin meillä jotenkin työntekijöitten määrää voitaisiin samassa suhteessa kasvattaa, ja näin ei tule käymään. Meillä yhä pienemmät ikäluokat tulevat työelämään, emmekä voi kuvitella, että sieltä yhä useampi hakeutuisi tai soveltuisi sosiaali- ja terveysalalle. Sen takia emme voi rakentaa yhteiskuntaa, jossa puolet on hoitajia ja toinen puoli potilaita.” Tämä on minun mielestäni erittäin hyvin sanottu. [Krista Kiuru: Eihän se liittynyt ympärivuorokautiseen hoivaan yksinään, olin silloin salissa!] Niin kuin tämän esityksenkin ajatus on, resurssit ohjataan sinne, missä niitä tarvitaan — 0,6 on minimi, mutta siitä ei tule maksimia — ja yritetään ohjata nämä niukkenevat resurssit juuri sinne, missä niistä on kaikista eniten hyötyä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Annetaan vielä puheenjohtajistolle puheenvuorot, elikkä puheenjohtaja ensin. — Olkaa hyvä, Kiuru Krista, ja sitten...

19.13 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli täällä kyllä poskettomat hallituksen alkupuheenvuorot. Ensinnäkin varapuheenjohtaja, te annoitte ymmärtää, että me eläisimme jotain vuoden 2020 tilannetta, jossa suoraan syytitte täällä siitä, että paikkoja ei saatu kaikille vanhuksille, kun joillekin pyrittiin tarjoamaan hyvä hoito. Meillä oli kaksi isoa vanhuspalvelukriisiä, joissa oltiin todettu, että hoitajia on liian vähän ja laatu, mitä annetaan, on liian huonoa. Valvontaviranomaiset. Ei me voida ajatella, että syöpähoitojakaan yhteiskunnassa tarjottaisiin joillakin muilla standardeilla kuin nykyaikaisilla standardeilla. Siis minkälaiseksi tämä maailma on mennyt?

Nyt me ollaan tilanteessa, jossa nämä ihmiset, jotka ovat palveluasumisen piirissä, ovat todella huonokuntoisia. Kysyin teiltä, miten niitä ihmisiä, jotka ovat vielä huonokuntoisempia kuin koskaan ennen, voisi palvella 0,6:n hoitajamitoituksella. Te ette ota mitään kantaa siihen, aivan käsittämätöntä.

Sitten edustaja Sillanpää: jos tähänkin sekoitetaan rokotepakko — onko asiaa, mihin sitä ei sekoitettaisi? [Pia Sillanpää: No se on olennainen asia!] Sitä minä en voi ymmärtää, että eikö parempia argumentteja löydy. Ottakaa nyt jotain vastuuta Suomen vanhustenhuollon tilasta.

Nyt ollaan jo siinä tilanteessa, että Pirkanmaalla tehtiin kilpailutus ja Attendo joutui oikein lehdessä ilmoittamaan, etteivät voi tarjota 0,6:lla, koska väki on niin huonokuntoista, että sinne tarvitaan korkeampi mitoitus, ja he eivät voi tulla 0,6:n rahalla hoitamaan 0,65:n mitoituksella. Kyllä tämä on hävytöntä, mitä tässä salissa saa puhua ja millä osaamisella täällä puhutaan. [Pia Sillanpää: Ottaako koville myöntää totuus?] Attendo ilmoittaa, että me ei voida ottaa [Puhemies koputtaa] näitä paikkoja hoidettavaksemme, vaikka joku osaisikin. [Puhemies koputtaa] Ei voida, ja se on kyllä teidän syytänne. [Pia Sillanpää: Kannattaa kyllä myöntää ne virheet, mitä on tullut tehtyä!] — No tässä sitä nyt tehdään sitä virhettä, mitä Attendo mainitsi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja vielä varapuheenjohtaja Laiho.

19.15 Mia Laiho kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nythän tässä tämän lain yhteydessä olemme nimenomaan painottaneet sitä, mitä hoitoisuus merkitsee. Älkää antako väärää kuvaa, että kaikki olisivat 0,60, kun näin ei ole. Me tiedämme sen aivan hyvin, että kaikki eivät ole 0,60. Siellä on semmoinen, joka voi olla 0,90, siellä voi olla semmoi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

nen, joka on 0,5, ja tämä on myös rahoituksessa huomioitu. Kaikkea rahoitusta ei ole sieltä laitettukaan sen mukaan, että siellä olisi 0,6.

Mutta haluan tässä nostaa esiin niitten vanhusten äänen, joitten ääni ei kuulu — niitten kotihoidossa asuvien vanhusten, jotka odottavat siellä, että joku tulee käymään, joku vie heidät suihkuun edes kerran viikossa, joku ylipäänsä tuo heille jotain ruokaa, antaa lääkkeitä. Kyllä meidän pitää turvata kaikkien vanhusten hyvä hoiva. [Pia Sillanpää: Juuri näin!] Me emme voi ummistaa silmiämme siltä, että vanhuksia on myös kotihoidossa. Kaikki eivät ole ympärivuorokautisessa hoivassa siellä silmien alla. [Krista Kiuru: Ei tässä tullut mitään kotihoitoon! — Ilmari Nurminen: Pelkkiä leikkauksia!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten mennään puhujalistaan. Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

19.16 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Nyt käsittelyssä olevan hallituksen esityksen otsikko kuuluu seuraavasti: hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuluista annetun lain muuttamisesta. Hallituksen linja jatkuu. Perusteluina on aina tukeminen, auttaminen, ohjaaminen silloin kun siltä heikommassa asemassa olevalta leikataan tai hänen elämänlaatuansa heikennetään lakiesityksellä. Tässäkin esityksessä ikääntyneen väestön toimintakykyä autetaan vähentämällä hoitohenkilökuntaa. On tämä aikamoista politiikkaa, mitä hallitus kautta linjan tekee.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisten pohjalta hallituksen esityksen ja ministeriön perustelut eivät ole vakuuttavia. Esimerkiksi eduskunnan oikeusasiamies toteaa lausunnossaan, ettei vanhuksille annetun hoidon ja hoivan laatu aina nykyisinkään täytä lainsäädännön asettamia vaatimuksia. Tarkastuksilla havaitaan toistuvasti puutteita perustuslaissa jokaiselle perusoikeutena turvatu n huolenpidon toteutumisessa esimerkiksi hammashoidossa ja muun hygienian hoidossa sekä ulkoilun toimintakykyä tukevan ja sosiaalisen toiminnan järjestämisessä. Aluehallintovirasto toteaa valvontahavaintojen perusteella, että vähimmäishenkilöstömitoituksen alentaminen 0,6-tasolle ei riitä vastaamaan asiakkaiden toimintakyvyn edellyttämää palvelujen tarvetta. Lisäksi vähimmäishenkilöstömitoituksen alentaminen tulee mitä todennäköisimmin aiheuttamaan puutteita asiakkaiden oikeudessa saada hyvää sosiaalihuoltoa ja laadukasta palvelua, minkä lisäksi mitoituksen alentaminen voi vaarantaa asiakasturvallisuuden toteutumisen.

Vanhusasiavaltuutettu korostaa lausunnossaan, että mitoituksen lasku kohdistuu heikentävästi hyvin haavoittuvassa asemassa olevien iäkkäiden henkilöiden asemaan ja oikeuksiin. Aukkaat tarvitsevat palveluita jatkuvasti ja ympäri vuorokauden, valtaosalla on pitkälle edennyt muistisairaus ja vaikeita toimintakyvyn ongelmia sekä monia sairauksia eikä mahdollisuuksia itse vaikuttaa palveluidensa riittävyteen tai laatuun.

Arvoisa puhemies! Hallitus heikentää tälläkin päätöksellä sote-alan veto- ja pitovoimaa. Valiokunnan kuulemisissa säästää henkilöstöstä pidettiin lyhytnäköisenä. Vanhustyö on aiempaa vaativampaa, kuin hoivan piiriin päästään aiempaa huonommassa kunnossa. Henkilöstömitoituksen leikkaaminen vaikeuttaa asiakkaiden haastaviin tarpeisiin vastaamisessa, lisää työntekijöiden kuormitusta ja heikentää jaksamista. Tämä voi näkyä arjen työssä heikentyneenä työpanoksena ja laatu n a sekä lisääntyvinä sairauslomina.

Vanhusasiavaltuutettu viittaa lausunnossaan tutkimustietoon, jonka mukaan keskeinen syy hoitajien pakoon alalta on pettymys työhön, liiallinen kiire, ammattitaidon ja osaami-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

sen ohittaminen ja kohteleva pelkkänä henkilöstöresurssina. Sitovan henkilöstömitoituksen nostaminen on ollut positiivinen signaali hoitohenkilökunnalle työn arvostuksesta ja paremmista työoloista tulevaisuudessa. Vanhusasiainvaltuutettu katsoo tutkimustietoon vedoten, että ympärivuorokautisen palveluasumisen mitoitusvaatimusta laskemalla ei saavuteta tavoitetta henkilöstön paremmasta riittävyydestä ikääntyneiden palveluissa. Päinvastoin vaarana on, että hoitajapula syvenee nyt esitetyn muutoksen myötä. Samoin muun muassa THL korostaa henkilöstön hyvinvoinnin merkittävää vaikutusta työvoiman saatavuuteen, pysyvyyteen ja halukkuuteen hakeutua alalle. Jos mitoituksen alentamisen katsotaan heijastavan henkilöstön ja alan arvostusta, voi siellä olla myös kielteisiä vaikutuksia alan houkuttelevuuteen ja henkilöstön saatavuuteen.

Useissa lausunnoissa tuotiin esiin huolta esityksen negatiivisista vaikutuksista sosiaali- ja terveydenhuollon veto- ja pitovoimaan. On tärkeää, että iäkkäiden palveluita ja henkilöstöä tarkastellaan kokonaisuutena. On selvää, että henkilöstöä on käytettävissä rajallisesti ja riittävä henkilöstö on turvattava myös muihin vanhushpalveluihin, kuten esimerkiksi kriittisessä tilassa olevaan kotihoitoon. Siellä kotona olevien hoidettavien tilanne on pöyristyttävä resurssien vähyyden vuoksi. Samoin heitä hoitavien hoitoalan ammattilaisten jaksaminen on suorastaan hälytystilassa. Pelkään, että tämä käsittelyssä oleva esitys ei kuitenkaan paranna tätä ongelmaa kotihoidossa. Hallitus kuitenkin toimillaan heikentää koko alan pito- ja vetovoimaa ja vähentää jo entisestään niukkaa rahoitusta vanhushpalveluista — valitettavasti.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Valtola, poissa. — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

19.21 **Merja Rasinkangas ps:** Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annettua lakia siten, että toteutuneen henkilöstömitoituksen on oltava vähintään 0,6 työntekijää asiakasta kohti. Asiakasrakenteen vaatiessa mitoituksen on oltava lain mukaan korkeampi. Väestön ikääntyessä eläköityminen ja palvelutarpeiden kasvu ovat aiheuttaneet kasvavia vaikeuksia henkilöstön saatavuudelle. Ympärivuorokautisen hoidon vähimmäishenkilöstömitoitusta keventämällä voidaan parantaa osaltaan palvelujen saatavuutta ja kohdentaa vapautuva työpanos hyvinvointialueen tarvetta vastaavaksi.

Esitetty muutos tukee tavoitetta keventää hyvinvointialueiden lakisääteisiä velvoitteita ja antaa niille mahdollisuuksia toteuttaa palveluita ja kohdentaa resursointia juuri oman alueensa asiakastarvetta vastaavasti. Lakiesitys helpottaa ikääntyneiden palveluiden järjestämistä, ja pääsy ympärivuorokautiseen palveluasumiseen voi parantua. Ympärivuorokautisen palveluasumisen paikoista on ollut hyvinvointialueilla pulaa ja niihin on ollut ikääntyneiden vaikea saada paikkaa, vaikka tarve olisi ollut kova. Lakiesitys antaa hyvinvointialueille enemmän liikkumavaraa hoitohenkilökunnan kohdentamisessa eri palveluiden välillä.

Laadukkaat palvelut ja asiakas- ja potilasturvallisuus eivät riipu vain henkilöstömitoituksesta, vaan työtä tekevistä ammattilaisista, heidän osaamisestaan sekä johtamisesta, jolla voidaan vaikuttaa myös työn houkuttelevuuteen ja työhyvinvointiin. Henkilöstön vähimmäismitoituksen muutoksesta huolimatta jokaisen ympärivuorokautisen hoivan yksikön mitoituksessa on aina otettava huomioon asukkaiden yksilölliset palvelutarpeet, palvelujen laatu ja asiakasturvallisuus. Vanhushpalvelulain mukaista vähimmäismitoitusta ei

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

ole tarkoitettu sovellettavaksi kategorisesti, vaan lain mukaan yksikön henkilöstömitoituksen on oltava vähimmäismitoitusta korkeampi, jos asukkaiden palvelutarve sitä edellyttää. Hallitus tekee aktiivisesti toimia sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijäpulan ratkaisemiseksi. Hyvän työn ohjelma sisältää sekä pitkän että lyhyen aikavälin toimenpiteitä, joilla varmistetaan sote-henkilöstön riittävyyttä, työssä jaksamista ja työn tuottavuutta.

Arvioiden mukaan lähes viidennes sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluiden keskeisten ammattiryhmien työntekijöistä eläköityy seuraavan vuosikymmenen aikana. Samaan aikaan ikääntyvän väestön määrän kasvu tulevana vuosina lisää palvelun tarvetta. Tarvitaan siis useita rinnakkaisia toimia, kuten koulutuspaikkojen lisäämistä, kelpoisuusehtojen ja tehtävärakenteen tarkastelua, hyvinvointialueiden lainsäädännön ja velvoitteiden väljentämistä. Työvoimahaasteeseen ei ole olemassa pikaratkaisuja, tarvitaan yli hallituskausien tehtäviä toimia.

Hoitajamitoituksen väljentäminen parantaa hyvinvointialueiden mahdollisuutta kohdentaa henkilöstöä sinne, missä eniten on tarvetta. Hoivahenkilöstö itse kertoo, että he haluaisivat keskittyä tekemään sitä työtä, mihin heidät on koulutettu ja palkattu. Nykyisellään työaika menee runsaasti muuhun kuin itse hoivatyöhön. Hoivayksiköiden henkilöstörakennetta monipuolistamalla on mahdollista parantaa henkilöstön saatavuutta ja toisaalta vastata kokonaisvaltaisemmin asiakkaan tarpeisiin. Esimerkiksi vanhusten ulkoilutus ja viriketoiminta ei vaadi hoitajakoulutusta, jos hoitohenkilökunnan saatavuudessa on ongelmia. Säästetään hoitajien työpanos hoidollisiin tehtäviin ja palkataan muihin tehtäviin henkilöitä, jotka pystyvät vastaamaan iäkkään ihmisen muihin tarpeisiin.

Arvoisa puhemies! Unelmien hoivakotipaikka olisi normaalin hoivan lisäksi sellainen, jossa vanhus pääsisi ulkoilemaan, olisi jumppatuokioita, porinapiirejä, käsityötä, musiikkihetkiä ja pieniä retkiä kunnon niin sallien. Näihin tehtäviin pystyttäisiin palkkaamaan esimerkiksi liikunnanohjaajia tai muun ammattitutkinnon suorittaneita henkilöitä, vaikka pa useamman hoivapaikan yhteiseksi virikeohjaajaksi. Tänä päivänä hoitajien aika ei riitä kaikkien yllä mainittujen tehtävien hoitamiseen, kun ikääntyneiden perustarpeet vievät kaiken ajan. Kuinka moni vanhus joutuukaan viettämään tänä päivänä kaiken aikansa sisällä, kun kenelläkään ei ole aikaa viedä heitä ulkoilemaan.

Eduskunnan oikeusasiamies on todennut lausunnossaan, ettei vanhuksille annetun hoidon ja hoivan laatu aina nykyisinkään täytä lainsäädännön asettamia vaatimuksia. Tarkastuksilla havaitaan toistuvasti puutteita perustuslaissa jokaiselle perusoikeutena turvatun huolenpidon toteutumisessa, esimerkiksi hammashoidossa ja muun hygienian hoidossa, sekä ulkoilun toimintakykyä tukevan ja sosiaalisen toiminnan järjestämisessä. Näitä tehtäviä hoitamaan voidaan palkata muita alan ammattilaisia, joita ei lasketa hoitajamitoitukseen mukaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Berg.

19.26 Kim Berg sd: Arvoisa puhemies! Hallitus hakee tällä kertaa säästöjä sosiaali- ja terveyspalveluista vanhustenhoivasta leikkaamalla. Se on erittäin valitettavaa, varsinkin kun ympärivuorokautisen hoivan korkeammasta mitoituksesta säädettiin alun perin siksi, että vanhustenhoivassa oli tullut esille vakavia epäkohtia. Korkeammalla henkilöstömitoituksella haluttiin varmistaa, että iäkkäät saisivat laadukkaat palvelut sekä arvokkaan ja mielekkään elämän myös ympärivuorokautisessa hoivassa. Myös asiakas- ja potilasturvallisuuden toteutuminen olivat tärkeitä tekijöitä lakisääteisen hoitajamitoituksen taustalla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

Hallitus on valinnut myös vanhustenhoivassa takinkäännon tien. Kokoomuksessa korostettiin vielä viime kaudella hoitajamitoitusta tärkeänä askeleena sote-kokonaisuuden kehittämisessä, ja perussuomalaiset vaativat vielä nopeampaa siirtymistä kohti 0,7:n mitoitusta. Mihin nämä puheet ovat nyt jääneet? Oletteko kokonaan unohtaneet vanhustenhoivan kriisin?

Arvoisa puhemies! On kuitenkin käynyt selväksi, että hallitus on valmis leikkaamaan paremmasta vanhustenhoivasta ja alkuperäisen hoitajamitoituksen tavoitteiden toteutumisesta säästöjen kiilto silmissään. Käytännössä hallituksen tavoittelemat säästöt vastaavat henkilömitoituksen tiputtamista noin kolmasosassa nykyisin korkeammalla mitoituksella toimivista yksiköistä. Useat hyvinvointialueet ovat kuitenkin hallituksen esityksen seurauksena jo valmistautuneet laskemaan mitoituksen kategorisesti alueellaan 0,6:een.

Jo hallituksen esityksessä todetaan sen vaikutuksista, että hallituksen ajama mitoitus riittää perustarpeiden toteuttamiseen, mutta se saattaa vaikuttaa heikentävästi hoidon laatuun. Laskevalla mitoituksella voi myös olla vaikea varmistaa esimerkiksi riittävä saattohoito-osaaminen ja osaaminen muistisairaana hyvästä hoidosta. Vaikka ministeriö on korostanut ja arvioinut sosiaali- ja terveysvaliokunnalle antamissaan lausunnoissa, ettei lakia muuteta muutoin kuin vähimmäismitoituksen osalta ja jokaisen yksikön kohdalla mitoituksessa olisi aina arvioitava ja otettava huomioon muun muassa asukkaiden yksilöllinen palvelutarve ja asiakasturvallisuus, niin asiantuntijakuulemisten pohjalta vaikutukset tulevat kuitenkin näkymään näitä hallituksen esityksen ja ministeriön arvioita laajamittaisemmin ja negatiivisemmin. Kuten totesin puheenvuorossani jo aiemmin, useat hyvinvointialueet ovat jo valmistautuneet laskemaan mitoitusta sallitulle vähimmäistasolle. Henkilöstömitoituksen laskemisen uhkana onkin, että minimi muodostaa tosiasiaa maksimin henkilöstön määrälle.

Arvoisa puhemies! Hoitajamitoituksella on ollut myös tärkeä tarkoitus tukea henkilöstön jaksamista ja vähentää heidän työkuormaansa. Alan pito- ja vetovoiman kannalta hoitajamitoituksen heikentämisellä on vain negatiivisia vaikutuksia. Esimerkiksi vanhusasiavaltuutetun lausunnossa on nostettu tutkimustietoa, jonka mukaan hoitajat jättävät työnsä liiallisesta kiireestä, ammattitaidon ja osaamisen ohittamisesta sekä pelkkänä henkilöstöresurssina kohtelemisesta johtuen. Hoitajamitoituksen laskeminen vaikuttaa näihin kaikkiin taustasyihin, joiden takia hoitajan työstä on lähdetty suuntaamaan muualle. Sen sijaan riittävä henkilöstömitoitus on ollut osoitus hoitohenkilökunnalle, että heidän jaksamisestaan välitetään ja halutaan huolehtia olosuhteista siten, että he voivat ammatillisina tehdä työnsä mahdollisimman hyvin.

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPerin vanhustenhoidon työntekijöille tekemässä selvityksessä on myös havaittavissa positiivista kehitystä vuosien 2020 ja 2024 välillä. Vuonna 2020 työyksikön henkilökuntaa oli arvioinut olevan sopivasti vain 19,4 prosenttia vastaajista, kun taas vuoden 2024 kyselyssä määrä oli noussut jo 41,6 prosenttiin vastaajista. Kyselyssä kysyttiin myös kokemusta siitä, että asiakkaille oli riittävästi aikaa. Vaikka tulokset voisivat olla tässä kohdassa vielä paljon parempia ja tehtävää tämän osalta riittää, oli hyvä huomata, että vastausvaihtoehdon ”en koskaan” osuus oli jo pienentynyt vuoden 2020 37,9 prosentista 24,9 prosenttiin tämän vuoden selvityksessä.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa myös kaikki yksityiset palveluntuottajat yhtä lukuun ottamatta vastustivat esitystä. Esimerkiksi Mehiläinen toi esille, että hoitajamitoituksen kasvu on näkynyt työvoimatilanteen parantumisena ikääntyneiden yksiköissä ja tehdyt panostukset uhkaavat valua nyt hukkaan, jos lakiesitys toteutuu esite-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

tyllä tavalla. Myös Esperi Care vastusti hallituksen esittämää muutosta, koska he katsoivat, ettei lakiesityksellä saavuteta sille tavoiteltuja säästöjä, mutta se vaikuttaa kuitenkin vanhusten hoivan laatuun ja aiheuttaa merkittävän haasteen hoiva-alan vetovoimalle ja houkuttelevuudelle.

Arvoisa puhemies! Hoitajamitoituksen laskeminen ei tuo sille tavoiteltuja säästöjä, mutta vaikuttaa muuten monella tavalla haitallisesti vanhustenhoivaan. Tämä leikkaus on arvovalinta, joka heikentää iäkkäiden oikeutta arvokkaaseen elämään. Hyvä hallitus, harkitkaa vielä, että kääntäisitte takin takaisin oikeinpäin tässä asiassa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Nurminen.

19.33 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa rouva puhemies! Kyllä taas on surullinen päivä eduskunnassa: hallitus jälleen säästää suomalaisilta vanhuksilta. Kun me katsotaan tätä ikäihmisten hoidon ja hoivan kenttää, niin omaishoito, mitä perussuomalaiset, edustaja Reijonen, viime kaudella piditte esillä — omaishoitajien palkkioita ja muita, verovapautta — nolla euroa, ei mitään tukia. Päinvastoin, alueilla leikataan niin paljon, että pelkästään jo se, että nämä nykyiset omaishoidon resurssit saadaan budjettiin, niin niistä joudutaan jo alueilla taistelemaan.

Kotihoito: nolla euroa, ei mitään panostuksia kotihoitoon. Täällä puhutaan kauniisti, että nyt pelastetaan ja autetaan kotihoitoa. Todellisuudessa ei mitään panostuksia. Odotan täällä nyt kuulevani seuraavissa puheenvuoroissa, missä ovat ne kotihoidon panostukset, mistä täällä kerrotaan.

Sitten ympärivuorokautinen hoito: miinus 45 miljoonaa. Suora leikkaus vanhusten ympärivuorokautisesta hoidosta. Jos me valiokunnassa kuultiin alueita, niin me kysyttiin jokaiselta hyvinvointialueelta, mikä on tilanne tämän henkilöstömitoituksen suhteen. Sieltä tuli viestiä, että alueet ovat laskemassa kategorisesti 0,6:een. Olenko väärässä? Eikö tullut viesti? Kyllä minä nyt toivon, että perussuomalaiset ja teidän ministerinne ohjaavat alueita, että siellä on se hoidon tarve ensisijainen määrittävä tekijä, eikä mennä niin, että joka alueella on 0,6. Nyt se on niin. Muun muassa Varha on ilmoittanut, on tullut erilaisia... [Mia Laihon ja Krista Kiurun välihuudot] — Vaikka kuinka monta viikkoa on ollut. — Kyllä minä nyt vetoan tässä perussuomalaisten ministeriin, että jos täällä puhutaan, että hoidon tarve on se määrittävä tekijä, niin miten hyvinvointialueilla voidaan kategorisesti laskea 0,6:een. Sosiaalidemokraatit esittivät lausumaa, että edellytetään ministeriä varmistamaan, että mitoituksesta, minimistä, ei tule maksimia. Kävikö hallitukselle? Ei käynyt. On tämä erikoista, että tämä ei käynyt hallitukselle. [Mia Laiho: Pykälänmuutos!]

No, miten tähän tultiin? Kuten täällä edustaja Kiuru, valiokunnan puheenjohtaja, toi esille, viime kaudella meillä oli vaalikauden alussa hoiva- ja hoitokriisi. Meillä monissa medioissa käytiin täällä kovaa keskustelua. Me panostimme rahallisesti koko kauden merkittäviä määriä ympärivuorokautisen hoidon tilanteen parantamiseksi. Parannettiin tätä mitoitusta. Tätä on pystytty nostamaan joka vuosi määrätietoisesti eteenpäin, ja kun me katsotaan näitä THL:n tuloksia, niin hoidon laatu on parantunut kiistatta, [Pia Sillanpää: Paitsi kotihoidossa!] ja sitä ei voi kukaan kyseenalaistaa. [Mia Laiho: Kotihoito!] — Hoidon laatu on parantunut. — Jos me nyt katsotaan tätä tilannetta, niin te lähдете heikentämään tätä mitoitusta ja ottamaan sitä kautta takapakkia tilanteessa, jossa tällä hetkellä ympärivuorokautisessa hoidossa olevista valtaosa on muistisairaita. He tarvitsevat paljon palveluita. Muutama vuosi sitten oltiin vielä kolmekin vuotta ympärivuorokautisessa hoidossa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

Nyt me kuultiin, että keskimäärin ollaan alle vuosi. Siellä ollaan todella huonokuntoisia. Miten tämä yhtälö toimii, että jos ihmiset ovat entistä huonokuntoisempia ja he tarvitsevat ammattilaisten apua päivittäisessä elämässään, niin teidän ratkaisunne on se, että te leikkaatte mitoitus- ja laskette sitä? Tämä yhtälö ei mene.

Sitten varapuheenjohtaja täällä lausui, että tämä on tehtävä, koska hoitopaikkoja on kiinni, näin toitte esille. Kuten hyvin tiedätte, me valiokunnan kuulemisessa kysyttiin esimerkiksi järjestöiltä, yksityisiltä palveluntuottajilta, mitä mieltä he ovat, minkä takia nämä ovat kiinni. He nimenomaan toivat esille sen, että hyvinvointialueet eivät osta näitä paikkoja. Siellä olisi todella paljon potentiaalia ja resursseja. No, miten tullaan sitten tähän mitoitus- ja laskemiseen? HALI, esimerkiksi nämä yksityiset palveluntuottajat, toivat esille, että tämä mitoituksen leikkaus leikataan hoiva-avustajista. Jos nyt avi on määritellyt, että noin kymmentä työntekijää kohden voi olla kaksi hoiva-avustajaa, ja nyt kun tätä mitoitus- ja laskemista tehdään, niin se tarkoittaa, että siellä voi olla vain yksi hoiva-avustaja tässä mitoituksessa, näin kansankielisesti sanottuna. Nämä yksityiset palveluntuottajat toivat esille sen, että käytännössä näitten sairaanhoitajien ja lähihoitajien määrä tällä mitoituksen laskulla tulee nousemaan ja hoiva-avustajien määrä laskemaan. Tätä he kritisoivat. Nimenomaan meidän tarvitsisi pitää huoli siitä, että kun tämä mitoitus on rakennettu, siellä on erillinen välillinen ja välitön hoitotyö ja nämä hoiva-avustajat on otettu keskeiseen rooliin, niin tällä mitoituksen laskulla te leikkaatte näistä hoiva-avustajista.

Arvoisa puhemies! Aika menee, mutta yritän saada nyt näitä kaikkia asioita kerrattua. No, palveluntuottajat hyvin voimakkaasti kritisoivat tätä teidän aietanne. Myös oikeusasiamies, vanhusasiainvaltuutettu ja avi toivat esille, että ei ole sellaisia yksiköjä, joissa 0,6 on palveluntarve. Kun siellä ihmiset ovat paljon huonokuntoisempia, niin se, että te kategorisesti laskette tätä mitoitus- ja laskemista, on suora leikkaus näitten ihmisten perusoikeuksista. Täällä tuli oikeusasiamiehen, avien lausunnoissa, että nyt jo on puutteita asiakkaiden hoidossa, ja tämä on suora leikkaus heidän perusoikeuksistaan puhumattakaan tästä hoitohenkilökunnan hyvinvoinnista.

No, me käytiin myös paljon keskustelua näistä RAI-mittareista ja muista, joihin edustaja ja Werningkin täällä viittasi, ja me vaadimme, että nyt tässä jatko-ohjauksessa me otetaan nämä laadun mittarit vielä julkisemmin käyttöön, sitä tietoa jaetaan, ohjeistetaan THL:ää, että me pystytään saamaan sitä avointa tietoa ja dataa, että me tiedetään, mikä se hoitoisuus on ja muuta, ja toivottaisiin, että hallitus suhtautuisi tähän tiedon avoimuuteen ja sillä johtamiseen hieman avoimemmin kuin nyt. Toivoisin, että ymmärtäisitte sen, että sitä tietoa, mitä nyt tehdään ja kerätään ja jota on nyt viime kaudella tullut lakiin, kannattaa hyödyntää vielä avoimemmin ja tuoda se julkiseen keskusteluun ja käyttöön.

Sitten vielä, arvoisa puhemies, tulemme esittämään tiistaina tämän lakiehdotuksen hylkäämistä, mutta kyllä katse kääntyy vielä nyt perussuomalaisiin ja erityisesti me, Reijonen, viime kaudella näitä vanhustenhoidon [Puhemies koputtaa] henkilöstömitoituksia vietiin eteenpäin. [Puhemies koputtaa] Silloin te vaaditte vielä enemmän resursseja ja vielä nopeammin 0,7:ää ja muuta. Te sanoitte, että vaalien jälkeen perussuomalaiset hoitavat tämän. Nyt me olemme tässä tilanteessa. Te olette lykanneet, romuttaneet henkilöstömitoituksen, ja nyt te leikkaatte vanhustenhoidosta 45 miljoonaa. Odotan äärettömällä mielenkiinnolla, [Puhemies koputtaa] mitä te tulette nyt vastamaan eduskunnan eteen tämän suomalaisten vanhustenhoidon [Puhemies: Aika!] leikkauksesta. [Krista Kiuru: Viimeksi lähti 100 miljoonaa, nyt lähtee 45 miljoonaa!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Merinen.

19.42 Ville Merinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tuossa äsken siitä vanhustenhoidon todellisuudesta puhuin debatissa, ja tuossa päivällä viestittelin yhden alalla työskentelevän kanssa ja pyysin häneltä, että voiko tämän lukea täällä ääneen, ja hän sanoi, että kyllä käy. Hän kirjoitti minulle tällaisen pitkän viestin, jossa lukee: ”Vanhukset ovat nyt jo tosi huonossa kunnossa ja todella haastavia hoitaa. Ollaan kyllä... — piip, tuo pitää sensuroida — kun mitoitusta lasketaan. Vanhukset ovat todella aggressiivisia. Välillä hoitajia tarvitaan jopa kolme hoitamaan asukasta. Ongelma on se, että hoitajia on vain kaksi vuorossa, joten hoitaminen on todella haastavaa. Monien vanhusten suihkutukset jäävät pois, kun hoitajia on vähän, ja moneen suihkuun tarvitaan se kaksi hoitajaa, ja taas tullaan siihen, että tämä ei onnistu, koska muita vanhuksia ei voi jättää yksin.

Hoitajia myös vaaditaan monissa vanhainkodeissa hoitotyön lisäksi tiskaamaan, jakamaan ruokaa, siivoamaan lattiat, ja kun näitä tehdään, niin jää taas vähemmälle se vanhusen kanssa olo. Silti vaaditaan, että pitäisi olla viriketoimintaa vanhuksille. Millä ajalla, kysyn.

Omaiset pitää myös huomioida. He vaativat usein, että hoitajien pitää vanhusten kanssa lähteä hammashoitolaan tai lääkärille, kun he eivät itse ehdi ja vanhus ei voi yksin mennä. Mitenkä sinne mennään mukaan, kun miehitys on jo valmiiksi vajavainen?

Hoitajien pitäisi myös kuntouttaa vanhuksia, antaa sitä yksilöllistä aikaa, jakaa lääkkeitä ja ehkä joskus myös itse syödä. Sitten pitäisi kaiken maailman koulutukset suorittaa, mutta missä ajassa, kun perushommat ovat tekemättä koko ajan? Monta kertaa viikossa tulee aivan uusi sijainen yksikköön, ja vaikka se olisi kuinka kokenut hoitaja, niin uusi paikka on uusi paikka ja vanhukset aistivat sen, kun hoitaja on uusi. Tällöinhän monesti muistisairaasta tulee usein levottomampi.

Monesti hoitajat myös saavat vanhuksilta turpaan ja pahimmassa tapauksessa sattuu pahasti, kun on liian vähän henkilökuntaa, ja sitten tulee sairauslomia ja pahimmassa tapauksessa hoitaja lopettaa hoitajan työt.”

Minusta tuo kuulostaa siltä, että se vaikuttaa, paljonko niitä hoitajia on vuorossa. Tuo on vanhustenhoidon todellisuus, ja noita viestejä tuli äsken kymmenittäin, kun kerroin, että tätä asiaa käsitellään salissa. Minusta, jos me puhutaan tällaisesta laista, missä leikataan rahaa pois ja henkilöstömäärä tippuu, on oltava rehellinen ja myönnettävä, että se on leikkaus ja sillä on negatiivisia vaikutuksia. Minulle ainakin olisi paljon selkeämpää, kun siitä puhuttaisiin avoimesti, eikä täällä kierreltäisi ja kaarreltaisi, että tästä on jotain hyötyä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Werning.

19.45 Paula Werning sd: Arvoisa rouva puhemies! Ympäri vuorokautisen hoivan vähimmäismitoituksen laskeminen on vakava isku suomalaisen vanhustenhoidon laadulle ja vanhusten perusoikeuksille. Hallituksen esitys kääntää selkänsä niille ikäihmisille, jotka ovat rakentaneet tämän maan ja ansaitsevat elää elämänsä viimeiset vuodet arvokkuudella ja hyvällä huolenpidolla.

Lainsäädännöllä vuonna 2020 määritelty lakisääteinen henkilöstömitoitus 0,7 oli aivan välttämätön, jotta voitiin vastata hoidon laadun heikkeneviin tilanteisiin ja asiakasturvallisuutta vaarantaviin puutteisiin. Tuolloin 31 prosenttia hoivayksiköistä täytti mitoitusvaati-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

muksen, ja huhtikuussa 2024 vastaava luku oli noussut jo 93 prosenttiin. Tämä on merkki siitä, että muutos on ollut paitsi tarpeellinen myös erittäin tehokas. Mitä hallitus tekee nyt: se esittää vähimmäismitoitusta laskettavaksi 0,6:een. Tämä tarkoittaa käytännössä, että kolmannes ympärivuorokautisen hoivan yksiköistä joutuisi tinkimään jo saavutetusta hoidon laadusta ja turvallisuudesta.

Asiantuntijalausunnoissa muun muassa eduskunnan oikeusasiamies on todennut, ettei vanhukselle annetun hoidon ja hoivan laatu aina nykyiselläkään täytä lainsäädännön asettamia vaatimuksia, ja aluehallintovirasto on lausunut, että alentaminen 0,6:n tasolle ei riitä vastaamaan asiakkaiden toimintakyvyn edellyttämään palveluiden tarpeeseen. Vanhusasiavaltuutettu, Muistiliitto ja monet muut asiantuntijatahot painottivat, että juuri osa ympärivuorokautisen hoivan asukkaista on erittäin haavoittuvassa asemassa kärsien monista sairauksista ja vakavasta muistin heikkenemisestä. Näiden ihmisten tarpeita ei voi eikä saa sivuuttaa.

Arvoisa rouva puhemies! Henkilöstömitoituksen alentamista on seurattava erittäin tarkasti ja arvioitava tiiviisti, jotta perustuslain mukaiset oikeudet eivät missään nimessä jää toteutumatta. Hallituksen säästötavoite, 45 miljoonaa euroa vuosina 2025—2027 ja 134 miljoonaa euroa vuodesta 2028 alkaen, on lyhytnäköistä politiikkaa, joka vaarantaa vanhusten oikeuden ihmisarvoiseen elämään.

Vähimmäismitoituksen alentaminen heikentää hoitajan työolosuhteita ja lisäkuormitusta, johtaa yhä useammin hoitajien sairauspoissaoloihin. Tämä on resepti alan vetovoiman tuhoamiseen ja hoitajapulan syventämiseen, ei hoitajien määrän riittävyyteen.

Arvoisa puhemies! On mahdotonta hyväksyä tätä hallituksen esitystä vanhusten ympärivuorokautisen hoivan osalta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki.

19.48 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen esityksen tarkoituksena on muuttaa henkilöstömitoitusta siten, että sen on oltava vähintään 0,6 työntekijää asiakasta kohden. Asiantuntijakuulemisissa kävi ilmi hyvin, että ympärivuorokautisen hoivan henkilöstömitoituksen muutos on tarpeellinen julkisen talouden kustannuskehityksen hillitsemiseksi ja tuottavuuden parantamiseksi. Esitys omalta osaltaan keventää hyvinvointialueiden lakisääteisiä velvoitteita.

Samalla kysymys on säästötoimenpiteistä. Kaikki meistä tietävät, missä tilassa Suomen julkinen talous on. Toimenpiteitä on välttämätöntä tehdä. Samoin henkilöstön saatavuudessa on valtavia haasteita, ja hoitajamitoituksen täyttäminen on jo siksikin vaikeaa. Esitys antaa alueille lisää aikaa niille toimenpiteille, joilla väkeä saataisiin lisää töihin. Meillä on entisestään ikääntyvä väestö, joka aiheuttaa palvelutarpeille suurta kasvua.

Arvoisa puhemies! Yhtälö on vaikea, kun samaan aikaan kulujen kasvua on hillittävä. Tämä on oikeasti haastavaa politiikkaa. On kuitenkin huomattava, että pelkkä henkilöstömitoitus ei takaa laadukkaita palveluita, vaan hoitajien ammattitaidolla ja osaamisella sekä johtamisella on myös osansa tässä paletissa. Esimerkiksi ulkomailta tulleilla hoitajilla täytyy olla tarpeeksi hyvin suomen kieli hallinnassa — vanhukset eivät englantia samalla tavalla osaa kuin nykynuoriso, eikä heidän pidäkään. Pitkän elämäntaipaleen viimeisiä vuosia pitää meidän päättäjienkin kunnioittaa varmistamalla, että vanhuksemme saavat palvelua omalla äidinkielellään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

Meidän tehtävämme on huolehtia hoitotyön vetovoimasta samoin kuin pitovoimasta, ja se tarkoittaa sitä, että raskasta työtaakkaa on jakamassa riittävästi käsipareja ja että tehdystä työstä saa riittävän korvauksen.

Tuliko jollekin tässä salissa yllätyksenä, että viime hallituskauden jäljiltä valtion kassa on tyhjä? Kun rahaa ei ole, toisin kuin edellisellä hallituksella, ollaan pakon edessä ja on tehtävä toimenpiteitä, jotka eivät ole pelkästään mukavia. Tämän hallituksen tarkoitus on saada talous vakaammalle pohjalle unohtamatta kuitenkaan niitä haavoittuvaisimmassa asemassa olevia. Kun talous on kunnossa, on helpompi jakaa hyvää.

Muistutan tässä yhteydessä edustaja Nurmista, että lupasitte tässä salissa antaa julkisesti kiitosta ministeri Juusolle. — Kiitos. [Ilmari Nurmisen vastauspuheenvuoropyyntö]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Olkaa hyvä.

19.51 Ilmari Nurminen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Se on totta, että valiokunnassa lupasin siitä antaa kiitosta Juusolle, että pykälää muutettiin, ja pykälää sorvattiin siihen suuntaan, että perusteluista nostettiin pykälään niitä argumentteja, joilla huolehditaan, ettei minimistä tule maksimi. Tämä oli ensimmäinen kerta tällä hallituskaudella, kun me yhdessä saimme jotain myös muutettua ja tehtyä, ja olen tästä kiitollinen, ja tämä kuvastaa myös sitä hyvää yhteistyötä, mitä nyt on viime aikoina saatu valiokunnassa, ja siitä iso kiitos.

Mutta sen verran täytyy myös sanoa, että minun mielestäni ministeri Juuson pitää myös huolehtia nyt siitä, että alueilla ei tehdä tämänkaltaista politiikkaa, josta nyt alueet ovat ilmoittaneet, että näitä lasketaan. [Perussuomalaisten ryhmästä: Alueet päättää itse!] — Alueet päättävät, mutta kai ministeriö voi ohjata, jos me valiokunnassa olemme sitä mieltä, että minimistä ei voi tulla maksimi. Ja haluankin nyt kysyä, Reijonen: oletteko te eri mieltä siitä?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi edustaja Sillanpää.

19.52 Pia Sillanpää ps: Arvoisa puhemies! Vaikka hoitajamitoituksen nostaisi iäkkäiden ympärivuorokautisessa hoivassa kuinka korkealle tahansa, on karu totuus, että meillä ei ole tarpeeksi hoitoalan henkilökuntaa. Alalle ei kouluttaudu tarpeeksi pätevää henkilöstöä, ja valitettavasti moni hoitoalan ammattilainen on siirtynyt kokonaan pois alalta tai lähtenyt töihin muihin Pohjoismaihin. Haluaisin, että meillä olisi riittävästi pätevää hoitohenkilökuntaa sote-alalle. Niin kauan kuin asia ei ole näin, meidän täytyy tehdä ratkaisuja, joilla pärjäämme olemassa olevilla henkilöstöresursseilla ja saamme tulevaisuudessa lisää henkilökuntaa alalle. Tilanne ei ole helppo, sillä syntyvyys laskee vuosi vuodelta, työikäisten määrä vähenee ja iäkkäiden osuus suomalaisista kasvaa nopeaa tahtia. Eli tulevinä vuosina meillä on entistä vähemmän työssäkäyviä mutta vieläkin enemmän hoivaa tarvitsevia vanhuksia.

Jokainen meistä tietää, että hoitoalalla on tällä hetkellä todella kova hoitajapula. Siksi ensimmäinen askel asian korjaamiseksi on se, että todella lähdemme parantamaan alan veto- ja pitovoimaa. Siihen sisältyy myös se, miten jokainen meistä puhuu hoitoalasta ja hoitohenkilökunnasta. Hoitotyö on arvokasta ja kunnioitettavaa. Lisäksi hoitotyö on mielekästä ja usein palkitsevaa, kun asiakas tai potilas ilmaisee kiitoksensa työpäivän päätteeksi tai hoitaja näkee konkreettisen muutoksen potilaan voinnissa parempaan suuntaan. Jokai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

nen, joka kouluttautuu ja ryhtyy hoitoalalle, on meidän terveydenhuoltojärjestelmän ja yhteiskunnan peruspilarin sankari.

Hallitusohjelmassa mainittu Hyvän työn ohjelma on yksi toimi, jolla lähdemme teemmään parannuksia hoitoalalle. Se ei korjaa kaikkea, mutta se on alku. Meidän tulee huolehtia siitä, että hyvinvointialueilla työtehtävät täytetään osaavalla väellä, määräaikaishuoltoa ei ketjuteta, uusien työntekijöiden perehdytykseen panostetaan ja henkilökunnan osaamista ylläpidetään. Työn kuormittavuus ei saa nousta liialliseksi, jotta jokainen haluaa ja jaksaa tulla töihin myös seuraavana päivänä pitämään huolta meidän läheisistämme.

Lisäksi olen henkilökohtaisesti peräänkuuluttanut sitä, että sote-alalle kuuluu samat perusoikeudet kuin muillekin aloille tässä maassa. Eli emme tarvitse esimerkiksi sote-alan pakkorokotuksia missään muodossa.

Hallituksen yksi tärkeimmistä tavoitteista on se, että meillä on riittävästi osaavia ja ennen kaikkea motivoituneita työntekijöitä terveydenhuollossa. Sen lisäksi hallitukselle on tärkeää, että jokainen vanhus saa juuri oikeaa hoitoa yksilöllisten tarpeidensa perusteella. Tämän arvioinnissa käytetään niin sanottua RAI-arviointivälinettä. Sillä voidaan arvioida muun muassa iäkkään toimintakykyä ja palvelutarvetta, hoitoa ja kuntoutuksen suunnittelua sekä niiden toteutusta ja seuranta.

RAI-välineistö on ollut vanhuspalvelulain velvoittamana käytössä iäkkäiden säännöllisissä palveluissa ja asiakasohjauksessa 1.4.2023 alkaen, eli tätä välinettä tulisi käyttää jokaisella hyvinvointialueella. RAI-arvioinnin avulla hoitohenkilökunta voi laatia yksilöllisen hoitosuunnitelman, joka ottaa huomioon jokaisen vanhuksen fyysiset ja psyykkiset tarpeet. Se voi myös parantaa iäkkäiden ihmisten mahdollisuuksia osallistua oman hoitonsa suunnitteluun ja päättää omasta hoidostaan. Kaiken kaikkiaan RAI-arviointi tuo hyötyjä niin terveydenhuollon henkilöstölle kuin iäkkäälle itselleen.

Ympäri vuorokautisessa palveluasumisessa RAI-välineen käyttö on kuitenkin ollut vaihtelevaa vuonna 2023. Siinä, missä RAI-arvioitujen osuus 75 vuotta täyttäneistä asiakkaista oli Päijät-Hämeen hyvinvointialueella 89 prosenttia viime vuonna, Satakunnassa se oli vain 66 prosenttia, eli iäkkäät eivät ole yhdenvertaisessa asemassa, vaikka näin pitäisi olla riippumatta hyvinvointialueesta. RAI-välinettä pitäisikin jatkossa käyttää tehokkaammin. Tarvitsemme lisää koulutusta välineen käyttöön ja varmuuden siitä, että se todella on käytössä ikäihmisten hoidossa.

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan myös muistuttaa siitä, että tämä käsittelyssä oleva muutos ei koske kaikkia iäkkäiden ympärivuorokautisen hoivan yksiköitä. Se koskee vain noin kolmasosaa, sillä osalla yksiköistä on lähtökohtaisesti korkeampi tarve hoitajille. Keskeisintä tässä esityksessä on se, että voimme kohdentaa henkilöstöä sinne, missä sillä on suurin tarve, ja tähän meidän täytyy hyödyntää jo aiemmin mainitsemaani RAI-välinettä. Siten iäkkäät saavat yksilöllisesti kohdennettuja palveluita, hoitoa ja tarvitsemaansa tukea, jotka vastaavat yksilön tarpeisiin.

Useissa asiantuntijakuulemisissa korostettiin sitä tosiasiaa, että asiakas- ja potilasturvallisuus perustuu nimenomaan henkilöstön hyvään ammattitaitoon ja osaavaan johtamiseen eikä pelkästään numeroihin. Onkin hyvä muistaa se, että tämä esitys ei missään nimessä tarkoita hoidon laadusta tinkimistä vaan päinvastoin: henkilöstön mitoittamisessa huomioidaan nyt yksilölliset palvelutarpeet entistä tarkemmin ja paremmin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Väyrynen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

19.57 Ville Väyrynen kok: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Me ollaan tilanteessa, jossa kolmasosa sote-alan henkilöstöstä on eläköitymässä kymmenen vuoden sisällä, lukumääräisesti eniten lähi- ja sairaanhoitajia. Suhteessa taitaa olla kotipalvelutyöntekijöistä jopa puolet eläköitymässä samaan aikaan, kun meillä on 15 vuodessa tippunut syntyvyys 40 prosenttia. Eli on ihan päivänselvä asia, että meillä on erittäin hankala työntekijäpula.

Nyt jos meillä on kotihoidon yksiköitä tai ympärivuorokautisen hoivan yksiköitä, joissa pärjätään 0,6:n mitoituksella, niin silloin ehkä olisi järkevää, että siellä oikeasti voidaan käyttää sitä 0,6:ta, ja jos taas tarvitaan 0,9:ää, niin silloin on mielekästä, että se myös resursoidaan tällä lailla. Se on kirjoitettu tähän lakiin sisälle. Minimistä ei voi tulla maksimia. Täytyy muistaa, että meillä ei sote-alalla taida olla millään muulla alueella minkään näköistä henkilöstömitoitusta, ja kyllä me ollaan luotettu myös siihen alueitten ja työntekijien kykyyn mitoittaa se henkilökunta tarpeita vastaavasti.

Sitä mukaa kun meillä henkilökunnan saatavuus vähenee, niin sitovia mitoituksia olisi hyvä löysentää sillä lailla, että meillä alueet pystyvät todellakin toimimaan sen mukaan. On ihan fakta, että meillä kerta kaikkiaan loppuu se työntekijöitten määrä. Siksi meidän pitäisi elää ehkä mieluummin tällä hetkellä reaali maailmassa kuin ideaali maailmassa, jossa me kaikki oltaisiin sitä mieltä, että meillä pitäisi olla ihan valtavasti hoitohenkilökuntaa käytettäväksi tämän meidän ikääntyvän väestön eteen. Koska se tilanne ei ole se, niin meidän täytyy keksiä joustavia keinoja, joilla me voidaan reagoida tähän muuttuvaan maailmaan. Yksi on esimerkiksi teknologiset ratkaisut, tekoälyt ja tietyt kirjaamiskäytännöt.

Eli kyllä meidän pitää uskoa siihen, että hyvinvointialueet pitävät huolen siitä, että mitoitus riittää. Huomionarvoista on myös se, että suurin osa kuulluista hyvinvointialueista oli tämän muutoksen kannalla. Muun muassa Pirkanmaan hyvinvointialue sanoi hyvin yksiselitteisesti: ”Henkilöstömitoituksen laskeminen turvaa osaltaan nykyistä paremmin työvoiman riittävyyden ja saatavuuden koko sosiaali- ja terveystoimen sektorille tilanteessa, jossa työmarkkinoille tulevan väestön osuus on eläköityvien osuutta pienempi, ja tämä epäsuhta tulee kasvamaan tulevina vuosina.” Tämä on se reaali maailma, missä me eletään. Minä toivoisin, että me kaikki reagoidaan siihen tarpeen mukaan ja ymmärretään koko sote-sektorin tilanne, ei ainoastaan yhtä osaa siitä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Asell.

20.00 Marko Asell sd: Arvoisa puhemies! Orpon hallitus leikkaa vanhuksilta. Käsittelyssä on nimittäin Orpon hallituksen esitys, joka tuo muutoksia, huolestuttavia muutoksia, ikääntyneiden ympärivuorokautisen hoidon henkilöstömitoitukseen. Tämä lakiehdotus on valitettavasti askel taaksepäin siinä työssä, jota olemme tehneet turvataksemme iäkkäiden oikeuden laadukkaaseen ja ihmisarvoiseen hoivaan.

Ympärivuorokautisen hoidon nykyinen lakisääteinen henkilöstömitoitus, jonka nostamisesta viime kaudella on päätetty, on parantanut merkittävästi hoidon laatua ja asiakas-turvallisuutta. Sen myötä olemme nähneet, kuinka hoidon laatu ja iäkkäiden palveluiden taso on kohentunut. Tästä kertoo myös se, että mitoituksen 0,65 saavuttavien yksiköiden osuus on noussut 31 prosentista lähes 93 prosenttiin. Kuitenkin nyt hallitus esittää vähimmäismitoituksen leikkaamista takaisin 0,6:een, ja, mikä huolestuttavinta, pysyvästi. Tämä päätös on perusteltu säästötavoitteilla, mutta hinnan maksavat heikoimmassa asemassa olevat vanhukset, joiden oikeus laadukkaaseen hoivaan ja ihmisarvoiseen elämään on jo entuudestaan herkässä tilassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

Asiantuntijat ovat varoittaneet toistuvasti, että vähimmäismitoituksen laskeminen vaarantaa iäkkäiden hoivan laatua. Esimerkiksi eduskunnan oikeusasiamies on todennut, että nykyiselläkin mitoituksella on jo vakavia puutteita. Aluehallintoviraston havaintojen mukaan mitoituksen alentaminen ei vastaa ikääntyneiden palveluntarvetta ja saattaa vaarantaa asiakasturvallisuutta. Tämä tarkoittaa, että esimerkiksi riittävää saattohoito-osaamista tai muistisairaille suunnattua laadukasta hoitoa ei pystytä varmistamaan.

Arvoisa puhemies! Vanhuspalvelut eivät voi olla pelkistettyjä laitoshoitopaikkoja, joissa tyydytetään vain ihmisen perustarpeet. Laadukas hoiva tarkoittaa, että henkilökunnalla on aikaa huomioida asukkaiden yksilölliset tarpeet ja tukea heidän toimintakykyään. Tämä on myös hoitohenkilökunnan jaksamisen kannalta keskeistä.

On myös syytä huomioida, että hoitoalan veto- ja pitovoima on kriisissä. Tämä esitys heikentää alan työoloja, lisää henkilökunnan kuormitusta ja vaikeuttaa rekrytointia. Henkilöstömitoituksen nostaminen on antanut hoitohenkilökunnalle toivoa työolosuhteiden paranemisesta, mutta nyt hallitus todellakin ottaa askelia taaksepäin, mikä saattaa pahentaa henkilöstöpulaa entisestään.

Arvoisa puhemies! Ei ole hyväksyttävää, että julkisen talouden tasapainottaminen tehdään heikentämällä kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien perusoikeuksia leikkaamalla. Vanhustenhoito on yhteiskuntamme yksi merkittävä mittari. Se kertoo, kuinka paljon arvostamme ihmistä hänen elämänsä jokaisessa vaiheessa. Tästä syystä toivon, että hallitus peruu nämä leikkausaikeet ja turvattaisiin ikääntyneiden oikeus turvalliseen, laadukkaaseen ja ihmisarvoiseen elämään. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiuru.

20.03 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! THL teki lakisääteiseen tapaansa selvityksen jälleen kerran — 5.7.24 eli nyt heinäkuun alussa — siitä, miten oikeastaan vanhuspalvelulain vähimmäishenkilöstömitoituksella menee. Siitä huolimatta, että hallituksen kehysriihen päätökset olivat jo tiedossa, tosiasia oli se, että hallituksen kehysriihen päätökset eivät kuitenkaan vaikuttaneet todellisuuteen, vaan vieläkin 93 prosenttia suomalaisesta ympäri-vuorokautisesta hoivasta täytti 0,65:n kriteerin. Ja kun me tänään täällä olemme heikentämässä vähimmäismitoitusta, niin meidän heikennämme sitä kaikkien muiden paitsi niiden seitsemän prosentin osalta. Me täällä siis heikennämme suomalaista vanhustenhuoltoa. Jos me nyt sitten ajatellaan, kuinka monelta me sitä heikennetään, niin 0,6:n rajapyykin yli pääsi kuitenkin tuolloin 99 prosenttia kaikista näistä yksiköistä. Hei, ihan oikeasti me heikennämme täällä vanhusten palveluita tällä tavalla. Millä se nyt selitetään? Selityksiä on monia, ja niihin haluaisin tänään vielä paneutua.

Edustaja Reijonen, te mukavasti kirititte 2019 minua silloin ministerin tehtävässä siinä, että piti tarttua nopeasti vanhustenpalveluiden kriisiin, kaksi kriisiä takana, toinen jopa vielä käsillä, kun viime ministerikautta aloitettiin. Oli ihan oikein, että kirititte. Sain aikaan itse asiassa aika kovan suunnitelman, jonka johdosta: vuonna 20 0,5, vuonna 21 0,55, vuonna 22 0,6, vuonna 23 0,65, ja jos se olisi siitä ollut kiinni, niin meillä olisi jo 0,7. Mutta sitten astui voimaan tämä perussuomalaisten hallitus, ja tosiasiaassa teitte takinkäännöksen porukalla: nyt vanhusten palveluista säästetään.

Lähtökohtana on se, ettei tavoitella enää 0,7:ää nopeammin kuin edes pystyin sitä esittämään, vaan nyt tavoitellaan siis 0,7 sijasta 0,6:ta. Kuinka monta porrasta palataan taaksepäin? Palataan siis 0,65:een, johon palattiin jo viime syksynä täällä, ja säästettiin merkit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

tävä summa rahaa, muistaakseni noin 100 miljoonaa. Ja nyt me teemme tänään jälleen vanhustenhuollon uutta säästöpakettia. Jo toista kertaa säästetään vanhustenhuollosta, ja nyt te esitätte, että 0,6 riittää.

Minä kysynkin: riittääkö vanhustenhuollon parantamiseksi 0,7, kuten 2019 perussuomalaiset vaativat, vai riittääkö nyt, että 0,6 on ok? Tämä on suuri ja surullinen juttu. Ymmärän kaiken sen, mitä on tapahtunut, mutten ymmärrä näitä arvovalintoja, jotka tässä on tehty. Jos tällä tavalla arvovalintoja tehdään, niin me mennään kyllä ojasta allikkoon. Mitä me sanotaan Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle? Mitä me sanotaan Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle, kun heillä täyttyy tämä nykyinen 0,65:n mitoitus sataprosenttisesti tämän THL:n heinäkuisen selvityksen mukaan? Me sanotaan, että oho, mutta täältä pitää nyt säästää. Sillain me sanotaan, koska hallituspuolueiden julkisen talouden suunnitelma on niin tiukka, että reivasitte jo toista kertaa vanhustenhuollosta hälväisten 45 miljoonaa tällä kerralla. Mutta miksi se jäi 45 miljoonaan, sekin on hyvä tässä selvittää.

Siinähan kävi niin, että kun viime syksynä päädyttiin siihen, että ei mennäkään vielä 0,7:ään. Sen verran oli arvoja jäljellä, että hallituspuolueet totesivat, että mennään nyt syksyllä vain siihen 0,65:een, jatketaan sillä, mutta pannaan se 0,7 voimaan sitten tämän hallituskauden jälkeen vuoden 28 alusta, niin säästetään se julkisen talouden suunnitelmassa ollut raha, 89 miljoonaa, sen tempun tekemiseksi. Ja minusta olikin aivan asiallista, ettei nyysitty edeltävän hallituksen panostuksia vanhustenhuollon parantamiseen. Mutta mitä tapahtui? Nyt me käsittelemme täällä esitystä, jossa ensinnäkin viedään se 89 miljoonaa euroa, jolla oli tarkoitus nostaa 0,7:een, jonka Sanna Marinin hallitus jo rahoitti.

Eli se 89 miljoonaa euroa viedään, eli vuoden 28 tasossa eli teidän julkisen talouden suunnitelman tasossa 27 saadaan 89 miljoonaa hyötyä, mutta sen lisäksi otetaan tämä 45 miljoonaa. Mutta sitä ette kehdanneet enää esittää, että tämäkin menisi 0,6:een ja sitten vielä leikattaisiin siihen päälle tämä 89 miljoonaa. Niin härskiä paperia ei sentään tuotu. Mutta kun laskee nämä summat yhteen, se 89 miljoonaa ja 45 miljoonaa, niin nyt alkaa hokottimet jo mennä kohdalleen. Sehän on se teidän aikaisemmin tavoittelema 135 miljoonaa laskemalla kategorisesti tämä 0,6 tasolle. Miksi sitä ei voitu tehdä? Viime käsittelyssä syksyn yhteydessä, joulukuussa, selvisi, että hyvinvointialueet tulisivat toteuttamaan 0,65-mitoituksen kategorisesti kaikilla hyvinvointialueilla kolmea, neljää hyvinvointialuetta lukuun ottamatta.

Tämä oli iso totuus, ja minusta oli tärkeätä, että tähän ministeri Juuso puuttui. Siitä annan tunnustuksen, että hän vaati, että kun täällä on jo näin paljon rahaa koossa, että se 135 miljoonaa tulee, ja sitten otetaan täältä vain enää kolmannes. Ja nyt on tärkeä eduskunnan valvoa, että vain tämä kolmannes hallituksen tahtotilan mukaisesti toteutuu tässä maassa. Ministeriö kaksi kertaa ohjasi kenttää. Ajatelkaa: kaksi kertaa ohjasi kenttää, ja sen lopputuloksena 12 aluetta ilmoitti jo kolme, neljä viikkoa sitten, että ei se mitään, mutta me silti kategorisesti lasketaan 0,6:een vaikka vain kolmanneksen pitäisi mennä 0,6:een. Sen lisäksi erikoista oli se, että kun yksityiset palveluntuottajat ja järjestöt lähestyivät palveluntuottajina ministeriötä, vaativat ministeriä ja ministeriötä puuttumaan siihen, että tätä laskua ei tehtäisi kategorisesti, niin olin hyvin yllättynyt, että sen jälkeen ei ole ministeriön antaman kirjallisen selvityksen mukaan, joka on tänään julkinen, tehty minkäänlaista ohjausta.

Me teimme nyt vankat selvityspyynnöt, ministeri oli myöskin siinä, että ohjattava on ja on varmistettava, että tämä 0,6:n vähimmäismitoituksesta, tästä minimistä, ei tule maksimia ja että tämä koskee vain kolmannesta. Ja me pykälätasolla muutimme vielä koko porukalla, etsien yhteisymmärryksen, että me saamme pykälätasolla vedottua siihen, että jos

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

se 0,6 onkin se minimi, niin siinä on aina otettava huomioon se yksilöllinen palveluntarve. Ja minusta se oli hyvä muutos, ja siitä kiitän kaikkia. Muutoin, niin kuin totesin jo aikaisemmin, SDP ei kannata tätä mitoituksen laskua tilanteessa, jossa suomalaiset jo tällä hetkellä ovat 0,65:n mitoituksen piirissä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Reijonen.

20.12 Minna Reijonen ps: Arvoisa puhemies! On tärkeää, että meillä on riittävästi hoitajia ja että kotihoito pelaa ja että omaishoito pelaa. Mutta miten näitä hoitajia saadaan sitten riittävästi, niin siinäpä se onkin. Sote-uudistuksenhan piti korjata sitä asiaa. No miten se sote-uudistus siihen vaikutti? Miten se paransi hoitotyön houkuttelevuutta? Ei yhtään mitenkään, kun ei se puuttunut siihen ongelmaan, ei ollenkaan. Sen takia, kun sote-uudistus meni aika lailla pieleen, se ei puuttunut siihen ongelmaan.

Täytyy kyllä ihmetellä tästä SDP:n puolelta tulevia väitteitä. Tässä edustaja nosti esille, että vain viime kaudella olisin puhunut omaishoidosta. Olisin nyt kertonut, miten tämä asia on, mutta edustaja ei ole enää paikalla, vaikka luulisi, että tämä on niin tärkeä asia, että oltaisiin vanhusten asioissa loppuun asti, mutta ei näytä kiinnostavan. Omaishoidon asiasta olen puhunut viimeksi tänään moneen kertaan puhelimesta. Omaishoito on hirmu tärkeä asia minulle, ja sitä asiaa olen nostanut kovasti esille. Esimerkiksi meidän hyvinvointialueella vammaishoitopuolen omaishoidon tuet taisivat olla lopussa jo tammikuulla — jo tammikuulla, eikö ole aika järkyttävää? Sitähän tämä sote-uudistus teki. On minusta aika ikävää, että väitetään semmoisia asioita, mitkä eivät pidä paikkaansa, eikä edes malteta olla kuuntelemassa. Sali näet ammottaa tyhjyyttään, kun näitä asioita puidaan, näin tärkeitä asioita. Hallitukselle on tärkeätä, että myös sinne kotihoitoon riittää niitä henkilöitä, ja tämä ongelma on, että henkilöitä ei ole. Mutta kyllä hoitotyötä kannattaa nostaa esille. Se on tärkeää. Ja houkuttavuudesta: totta kai on tärkeää, että hoitajia on. On selvää, että me kaikki vanhenemme. Ei ole vielä keksitty ihmistä, joka ei vanhene, eikä tulla keksimäänkään, se on ihan kaikkien päättäjien hyvä tiedostaa. Kyllä kotihoitoonkin pitää olla porukkaa. Kyllä hallitus ottaa kaikki huomioon. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laiho.

20.14 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Vastaan tässä niihin kysymyksiin, että kun täällä aikaisemmin nostin esille, että ympärivuorokautisen hoivan paikkoja suljettiin Marinin hallituksen aikana, vaikka niille olisi ollut kova tarve, niin täällä kyseenalaistettiin sanoamani. Vastaan tässä nyt siihen. Harmillisesti vaan täällä paikalla ei enää ole henkilöitä opposition puolelta kuulemassa, vaikka on kyseessä tärkeä asia. [Timo Suhonen: On täällä!]

Olen jättänyt siis 16.4. kirjallisen kysymyksen silloiselle ministeri Lindénille siitä, että Lindénin olisi ryhdyttävä toimenpiteisiin, jotta kunnissa ja tulevilla hyvinvointialueilla on edellytykset toteuttaa potilasturvallista hoitoa — tämä siis vuonna 22. ”Patoutuneet hoitojonot, hoitovelka, hoitajapula ja lakiin kirjatut uudet vaatimukset, kuten hoitajamitoitus ympärivuorokautisessa hoivassa, ovat ajaneet sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmämme kriisiin. Jos jo lakeja säädettäessä tiedetään, ettei kunnilla ole edellytyksiä toteuttaa uusia vaatimuksia henkilöstön saatavuusongelmien takia, asetetaan kunnat ja jatkossa tulevat hyvinvointialueet mahdottoman tehtävän eteen. Ympärivuorokautisesta hoivasta on Suomessa suljettu huomattava määrä paikkoja henkilöstömitoituslainsäädännön tultua voi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

maan.” Eli tämä kirjoitus oli vuonna 22. ”Huonokuntoisia vanhuksia odottaa kotihoidossa ja sairaalapaikoilla, kun heille ei ole tarjota hoivapaikkoja. Tämä taas vaikuttaa päivystykseen, jotka ruuhkautuvat. Toimimaton hoitoketju vaarantaa näin myös ensihoitoa ja vakavasti sairaiden potilaiden hoitoa. Lakeja tehdessä olisi syytä arvioida alueiden resurssien riittävyys ja mahdollisuudet toteuttaa lakia. Ei ole mitään järkeä tehdä lakia, jota ei voida todellisuudessa toteuttaa. Potilasturvallisuuden pitää toteutua kaikilla sotien alueilla perusterveydenhuollosta erikoissairaanhoidon.” Ja tässä on myös syy, minkä takia tämä esitys on nyt täällä. Me haluamme turvata kaikille riittävät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut.

Ja vielä tähän hoitajien saatavuuteen: Meidän pitää lisätä, ja hallitus on lisännyt, koulutuspaikkoja, on nyt satsattava johtamiseen, työhyvinvointiin. Hallituksella on myös Hyvän työn ohjelma tulossa. Meidän pitää saada ala houkuttelevammaksi ja arvostuksen lisäämistä, ja se lähtee meistä kaikista. Lähtee eduskunnasta, meistä päättäjistä, mediasta se, miten me puhutaan vanhustenhoidosta, mitä me puhutaan sosiaali- ja terveydenhuollosta. Eivät meidän nuoret hakeudu alalle, jos sitä koko ajan haukutaan. Mutta ihmisille, jotka työskentelevät muun muassa vanhustenhoidon alalla, se on todella tärkeitä työtä. He tekevät sitä täydestä sydäimestään. Annetaan heille se arvostus, mikä heille kuuluu. He ovat todella tärkeän työn äärellä siellä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiuru.

20.17 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa on hyvin paljon käyty näitä yleisiä väittämiä läpi ja vedetty sitten johtopäätöksiä puolin ja toisin. Ehkä on hyvä käydä joitakin väittämiä vielä läpi.

Yksi väittämä on se, josta varapuheenjohtaja tässä äsken puhui, että hoitopaikkoja laitettiin kiinni, kun tehtiin hoitajamitoitus, ja sitä kautta syntyi ympärivuorokautisen palvelun parantamisella isot ongelmat hoitoketjuihin. Tämä ei sittenkään taida pitää paikkaansa sen takia, että se ongelma tuntui poistuvan aika nopeasti. Eli se kertoo siitä, että taisi sittenkin olla kysymys siitä, että hyvinvointialueilla eivät olleet palveluketjut kunnossa, koska siellähän perusterveydenhuolto ja erikoissairaanhoidon toimivat sosiaalihuollon kanssa ihan omaa elämäänsä sen takia, että järjestäjiä oli niin paljon.

Nyt ollaan sitten tilanteessa, jossa nyt tällä kertaa sanotaan, että tämä mitoituksen lasku pitää tehdä sen takia, että saataisiin lisää paikkoja vanhustenhuoltoon. Niin kuin totesin, valiokunnassa oli kuultavana Attendo, jolta kysyin, että pitääkö se paikkansa, kuten väititte Pirkanmaan pääaviisissa, että he tarjoaisivat kyllä Pirkanmaalle mielellään paikkoja, mutta eivät he voi tarjota hoitopaikkoja 0,6:n mitoituksella 0,6:n rahoituksella mutta 0,65:n todellisella palvelutarpeella — eli käytännössä sentyypisellä mitoituksella, jota aluehallintovirasto vaatii.

Oli suuri yllätys, että meillä vieläkin täällä eduskunnassa keskustellaan siitä, että ikään kuin meillä ympärivuorokautisen hoivan palvelun tarve olisi johtanut siihen, että nyt ei ole paikkoja saatavilla. Tosiasiassahan niitä paikkoja ei osteta. Meidän isoin kriisi tällä hetkellä on se, että kun tämä mitoitus laskee 0,6:een, niin hyvinvointialueista yli puolet on tällä hetkellä ilmoittanut ministeriön ohjaustoiminnan vastaisesti, että siitä huolimatta, että te pyritte siihen, että tämä toteutuu vain kolmanneksessa yksiköistä, me toteutetaan tämä kaikissa yksiköissä.

On aivan selvää, etteivät järjestö- tai yksityisyritystahoiset toimijat pysty tarjoamaan 0,65:n tarpeeseen soveltuvaa mitoitusta 0,6:n rahoituksella, ja tämä on se sovittamaton ris-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

tiriita, joka tähän esitykseen jää. Me emme saaneet aikaan tässä lausumaa, jossa olisi sanottu, että eduskunta edellyttää, että hallitus omalla ohjauksellaan varmistaa, että vähimmäismitoituksesta ei tule maksimia, tai että eduskunta edellyttäisi, että hallitus omalla ohjauksellaan varmistaisi, että tämä vähimmäismitoitus ei kategorisesti tule kaikkialla voimaan. Tätä ei voitu sanoa.

Minä ymmärrän sen hyvin, koska edustaja Juusolla varmasti palli heiluisi, koska tämän varmistaminen on jo kahdesti yritetty tehdä ministeriöstä mutta löysin tuloksin. Jos tässä maassa ministeriö ei pysty ohjaamaan hyvinvointialueita hallituksen tahdon mukaisesti, on tämä ihme. Minun on sanottava, että jos 4—5 miljoonaa ohjattiin sosiaali- ja terveystalouden ympärivuorokautisen hoivan säästöön Satakunnan hyvinvointialueella, niin kuitenkin kategorisesti toteutettuna tämä johti siihen, että järjestö- ja yksityisille toimijoille ilmoitettiin oman maakuntani osalta, että tavoitellaan jopa yhden yksittäisen keski-suuren toimijan osalta, järjestötoimijan osalta, siis kahden miljoonan säästöä. Sehän tarkoittaisi sitä, että se yksi toimija yksistään panisi lähes sen yksityisten järjestöjen säästöjen osuuden toimintaan laskemalla mitoitustaan siinä yksikössä. Mutta koska niitä muitakin ohjattiin siihen tehtävään, niin silloinhan on aivan selvää, että me ollaan saamassa vähimmäismitoitus liian moneen yksikköön tässä maassa.

Mitä sanovat Valvira ja avi? He sanovat, että he eivät voi tällä hetkellä mitään, kun laki ei ole vielä tullut voimaan. He sanovat, että he rupeavat sitten puuttumaan, kun tämä laki tulee 1.1. voimaan, ja me tietenkin valiokuntana halusimme varmistaa, että ruvetkaa sitten kanssa ohjaamaan, ettei tässä käy niin, että kaikki toteuttavat tätä hallituksen tahtotilan vastaisesti. Mutta tämä on nyt täysin hohhoon päällä.

Nyt pitäisi täällä edustajien päättää, ollaanko me näiden vanhusten puolella. Minusta hallituksen esityksessä oli kyllä ensimmäistä kertaa tekemisen makua. Yritettiin ne viime syksyn ongelmat korjata, mutta ei tätä saatu nyt maaliin, loppuun, asti. Tässä saatiin hyvä pykälämuutos aikaan. Sillä voi päästä jo pitkälle, ja toivon todella menestystä Juusolle siinä, että hän pystyy tämän kentän paimentamaan näin. Mutta kyllähän siinä olisi tarvittu eduskunnan tahtotilan osoitus siihen, että tämä minimi ei tule maksimiksi. Ja täällä vain puhutaan, että nyt saadaan paikkoja lisää. Mistä te niitä paikkoja otatte, kun kaikki hyvinvointialueet aikovat jättää paikkoja ostamatta? Tämähän on nyt se päivän henki. Nyt pitäisi katsoa, mitä täällä oikeasti tapahtuu.

Sitten väitetään, että 0,6:lla voidaan hoitaa vanhuksia, jotka elävät yhä vähemmän aikaa ympärivuorokautisessa hoivassa. Kun olin 2020 esittelemässä täällä näitä ajatuksiani, että säädettäisiin tästä mitoituksesta lailla 0,7:ään, silloiset ympärivuorokautisen hoivan asukkaat elivät ympärivuorokautisessa palveluasumisessa, hei, yli kaksi vuotta. Nyt me puhutaan siitä, että kun tilastot laahaavat perässä, niin nekin ovat jo noin puolentoista vuoden kohdalla, mutta valiokunnan saaman selvityksen mukaan ihmiset elävät enää noin vuoden ympärivuorokautisessa hoivassa. Kuinka me kehdataan sanoa sille porukalle, joka tätä maata on näin palvellut, että ei meillä ole nyt tällä hetkellä tähän rahaa, kattellaan sitten seuraavien vanhusten kohdalla? Kyllä tämä niin julmaa on, että 45 miljoonaa... Siis teillähän oli siellä tosiasiasa 0,7:ään varattu 89 miljoonaa rahaa. Te olisitte voineet perua tämän 45 miljoonan säästön yksistään sillä. Mutta te tarvitsette sen säästön, ja te tarvitsette vielä 45 miljoonaa lisää. Tämä on se totuus, miksi tässä tilanteessa nyt ollaan.

Sitten sanotaan, että hei, nyt kasvaa niin paljon ikäihmisten määrä, nyt tarvitaan lisää palveluasumista ja alempi mitoitus. Millä lailla täällä on käymässä? Ei tule sillekään poru-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

kalle paikkoja lisää, koska ei kukaan tule tekemään 0,6:lla hoivatyötä, jos kaksi kolmasosaa tarvitsee 0,6:n mitoituksen. Kyllä tämä erikoista on.

Sitten mitä tulee säällisiin olosuhteisiin, täällä kertoi äsken jo varapuheenjohtaja sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnasta, [Puhemies koputtaa] että nyt tulee säälliset olosuhteet, hei. Nytkö ne tulevat, kun nämä porukat, työmarkkinaosapuolet, olivat yhdessä sopimassa, että 0,7:llä tulee säälliset olosuhteet, tulee lisää hoitajia, tulee parempi hoito ja vanhukset saavat paremman vanhuuden? Nyt käy niin, että säälliset olosuhteet ovat pois, ja vielä sanotaan, että nyt tulee kotihoitoon työntekijöitä. Eivät ne ole ne samat työntekijät. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan terveysjätit totesivat, että ne ovat hoiva-avustajia, eivätkä ne voi työskennellä siellä kotihoidossa.

Minä toivoisin, että kun käsitellään näin tärkeitä asioita, niin käsiteltäisiin niitä oikeita faktoja sellaisten faktojen nimellä, että tämä kestää myöskin julkisen keskustelun. Ja ajatella, kun me aloitimme 2020 — tämän sanon vielä, puhemies — kaikki huusivat tässä salissa, että aivan kahjoa tavoitella 0,7:ää, mutta onneksi minulla olivat perussuomalaiset tukena. He sanoivat, että tee vielä kiireemmin. Nyt minä sanon, perussuomalaiset, että mitä teille on tapahtunut. Päästiin 0,7:n rallista 0,6:een, kaksi kertaa on jo leikattu, ja nyt minulla on sellainen tilanne, että terveysjätit sanovat, että kyllä Kiuru ja SDP ovat tässä asiassa oikeassa. 0,6:een ei voi mennä. Vain Attendo — vain Attendo, jonka, tiedätkö, juoksuvoimien kokoomus toimii — sanoo, että kyllä 0,6:een voidaan mennä, kyllä me hoidetaan 0,6:lla. Eivätkä he oikeasti hoida, koska Pirkanmaallahan he jättivät kilpailutuksiin osallistumatta.

Tämän pituinen tarina tämä, mutta kyllä tämä ihmetyttää, mikä tässä maassa on mennyt niin pieleen, että jopa terveysjätit tukevat edustaja Kiurun ja SDP:n ajatuksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Siponen.

20.27 Markku Siponen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tässä kuuntelin perussuomalaisten edustajan puheenvuoroa tähän hoitajamitoitukseen liittyen, ja onhan tämä todella taas yksi niistä nopeimmista takinkäänöistä: niin kuin on kuultu, ensin vaaditaan nopeampaa, nopeampaa hoitajamitoitusta ennemmin päälle ja välittömästi, kun päästään hallitusvastuuseen, nopeasti, nopeasti purkamaan hoitajamitoitus.

Keskusta on sillä linjalla, että mitoitukset ja luvut eivät itsessään hoida, mutta edustaja Reijoselle ja muillekin tiedoksi, että ne eurot ovat aika merkittävät, minkä verran hoitajia sinne hoitokoteihin ympärivuorokautiseen hoitoon saadaan. Te teette tässä kymmenien miljoonien eurojen leikkaukset vanhustenhoivaan — kymmenien miljoonien eurojen leikkaukset — ja se on aivan teidän vastuullanne.

Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Reijosen puheenvuoro vielä kirjoitti kysymyksen. Kun olen nyt tässä useamman vuoden kuunnellut tätä, että tämä sote-uudistus oli huono, surkea sote-uudistus, niin kuitenkin ennen sitä puhuttiin, että sote-uudistus tarvitaan. Minä olen nyt yrittänyt tässä pitkään kuunnella, mikä oli se teidän mallinne, miten tämä sote-uudistus olisi pitänyt tehdä. Mielelläni kuuntelen sen mallin, mikä olisi ollut se perussuomalaisten malli, miten tämä uudistus olisi pitänyt tehdä, koska kaikki olivat yhtä mieltä siitä, että uudistus tarvittiin. Nyt se on tehty ja nähdään, että sitä pitää korjata. Valitettavasti hallituksen korjausmalli on ollut se, että viedään rahat — voivotellaan, että huono uudistus, mutta ei haluta silti tehdä niitä korjauksia, mitä selvästi tämä vaatii.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

Toivon, että yhdessä rakentavasti päästään entistä parempia palveluja tekemään, mutta se ei sillä parane, että syytetään tätä uudistusta. Se vaatii sen, että tehdä niitä ratkaisuja, millä saadaan parempaa hoivaa, parempia palveluja. Ja sen voin kertoa, että ei näillä kymmenien miljoonien säästöillä sitä ainakaan tee.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Reijonen.

20.29 Minna Reijonen ps: Arvoisa puhemies! Olipa hienoa, että keskusta haluaa kuulla, mitä perussuomalaiset ajattelevat sotesta, ja pyytävät oikein ihan tarkentamaan, mitä se tarkoittaa.

Ekanakin, sosiaali- ja terveysuudistus, mitä perussuomalaiset olisivat halunneet, olisi ollut sellainen, missä olisi korjattu vain ne asiat, mitkä ovat pielessä. Nyt tässä uudistuksessa muutettiin kaikki, myös ne toimivat asiat, ja nythän on nähty se tulos: metsäänhän se meni — metsäänhän se meni. Eli siellä on paljon asioita, jotka toimivat ennen sotea, mutta eivät enää toimi. Ja sitten se, että sitä ei saisi nostaa esille, ei saisi arvostella sitä sotea, niin väärinhän se on. Totta kai sitä voi arvostella. Se oli pahin poliittinen moka, mikä tehtiin, pahin poliittinen moka, koko vuosituhaten pahin moka. Se olisi pitänyt jättää tekemättä, jos se kerran tähän meni.

Nyt, jos miettii näitä rahoja, mitä siellä sote-alueilla käytetään, niin ne rahat eivät välttämättä kaikkien mielestä mene niin kuin pitäisi mennä. Jos miettii kokonaisuutena, niin kyllä siellä hallintokulut ovat aika suuria, siellä jaetaan kaikille sitä demokratia rahaa, ja tämä on läpi Suomen. Olisi ihan mielenkiintoista kuulla edustaja Siposelta, että mikä tässä sote-uudistuksessa nyt onnistui. Yli 25 vuotta olen ollut terveydenhuoltoalalla, ja minun mielestäni siinä ei onnistunut yhtään mikään, ja nyt sitten väitetään, että leikataan kovasti. Yli kaksi miljardia antaa tämä hallitus hyvinvointialueille, yli kaksi miljardia. Tiedätkö opettajana, edustaja Siponen, montako nollaa miljardissa on? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiuru. — Mikrofoni.

20.31 Krista Kiuru sd: Puhemies! Taitaa olla jo päivä pitkällä niin sanotusti. Me olemme aloittaneet jo toisen työpäivän puolella, ja nyt on menossa niin sanotusti iltavuoro sosiaali- ja terveysvaliokunnalla. Että kaksi vuoroa tässä on painettu.

En yleensä viitsi vaivautua tukemaan sanojani todistelemalla, mitä sanotaan, mutta sen verran haluan sanoa — vaikka, edustaja Reijonen, teistä kyllä kovasti tykkäänkin, minusta te olette ihan hyvä tyyppi ja olemme aina olleet samalla puolella — että te kirjoititte itse asiassa oivallisen kolumnin Iisalmen Sanomiin, jolla todistan nyt sen, minkä äsken tuossa kävin sanomassa. Tämä on varmasti muillekin raskauttavaa kuultavaa, ainakin minulle tämä oli raskasta, ja yhdyn hyvin siihen nuottiin, joka teillä oli tässä kirjoituksessa, mutta perustelen sen ihan eri tavalla kuin te. Te kirjoititte näin: ”Perussuomalaiset esitti, että 0,7:n mitoitus olisi tullut voimaan ensi vuoden alusta ja siihen olisi osoitettu rahoitus. Hallitus ei tue tätä ajatusta. Aikataulu 0,7:n mitoituksen toteuttamiseen venytetään pitkälle tulevaisuuteen. Täysimääräinen mitoitus olisi siis voimassa vasta vuosien, vuosien päästä. Koska tämä päivämäärä olisi vasta huhtikuussa 2023 eli silloin, kun oletetusti ovat seuraavat eduskuntavaalit, näyttäisi vastuu siirtyvän seuraavalle hallitukselle.” Kirjoititte näin siis silloin syksyllä 2019, ja jaan tämän teidän tuskanne. Kun perustuslakivaliokunta päätyi antamaan sellaisen ponnin, että tämä hoitajamitoitus voidaan tuoda vasta tällä siirtymä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2024 vp

ajalla läpi eduskunnan, niin tietenkin tein ministerinä työtä käskettyä: tein sellaisen esityksen eduskunnalle korjaussarjaksi, jolla te täällä veitte sen läpi. Olen totta kai pahoillani, etten saanut tätä hoitajamitoitusta heti valmiiksi. Mutta uskomattominta tässä tekstissä kai oli teidän kaikkien mielestä se, että perussuomalaiset silloin ajattelivat, että tämä pamautettaisiin 0,7:nä voimaan vuoden 2020 alusta. Tämmöinen oli se todellisuus syksyllä 2019, ja Reijonen ihan oikein kirjoitti, että tämä tulee varmaan seuraavan hallituskauden laskuksi. Niin kuin näittekin, tuli kyllä mitoituksen lasku. Kyllä tämä on ollut sellainen kehä, että en olisi ikinä uskonut, että perussuomalaiset pystyvät tähän kaikkeen. Mutta en usko, että edustaja Reijonen tätä keksi, ja sen takia häntä varmaan... Te ette tainneetkaan muistaa tätä, että tällainen Iisalmen Sanomien kirjoitus tuli joskus kirjoitettua.

Tässä on nyt tämä todellisuus, mistä, puhemies, halusin teille tänään puhua. Kyllä me olemme sanojemme mittaisia, me olemme arvojemme mittaisia, ja tänään me 45 miljoonalla aiheutamme sen tilanteen, että alkuvuodesta ovat pasmat monta kuukautta aivan sekaisin, kuka tästä porukasta menee 0,6:een, kuka 0,65:een. Viimeisen sanan sanovat avi ja Valvira, ja hallituksen tahtotila on selvä — vain kolmannes voi mennä — ja yli puolet hyvinvointialueista on jo nyt ilmoittanut, että me mennään joka tapauksessa kategorisesti 0,6:een. Ministeriö on yrittänyt tätä kaksi kertaa ohjata, ja lopputulos oli se, ettei saatu mitään aikaiseksi. [Puhemies koputtaa] Tästä tulee hirvittävä sotku, ja kuka tästä sotkusta [Puhemies koputtaa] kantaa vastuun? Näyttää siltä, että ei ainakaan tämä hallitus.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Siponen.

20.35 Markku Siponen kesk: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Todellakin tälle hallitukselle siirtyi tiettyjä päätöksiä, niin kuin tämä ikäihmisten hoivamitoitus ja ikäihmisten riittävän hoivan turvaaminen, ja kyllä puolentoista vuoden aikana on nyt käynyt selväksi, miten se aiotaan tehdä: säästämällä näistä ikäihmisten hoivapalveluista todella rankasti. Se näkyy näistä luvuista. Todella hämmästelen sitä takin kääntöä ja sitä linjan kääntöä, minkä ikäihmisten hoivaan liittyen erityisesti perussuomalaiset vaalivoiton jälkeen tekivät. Se on todella harmi, mutta tähän on vain tässä kohtaa tyytyminen, jos eduskunta näin äänestää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Reijonen.

20.35 Minna Reijonen ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Kiuru nosti esille minun kirjoituksiani, ja kyllä, vastaan itse omista kirjoituksistani ja sanomisistani aina. Jos hoitajia olisi, niin olisihan se paljon helpompaa, mutta valitettavasti tämä sote ei hoitajia tuonut lisää. Nyt ollaan tässä tilanteessa, ja pitää elää sen mukaan nyt. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 127/2024 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.